

DE KERK IS HEILIG

IK geloof in de Ene, Heilige, Katholieke en Apostolische Kerk», zeggen wij in de geloofsbelijdenis. Maar zijn wij er nog echt van overtuigd dat de Kerk heilig is? Zoveel schandalen, zoveel ontgoochelingen, zoveel tekortkomingen... Er gaat haast geen dag voorbij of wij worden geschokt door weer een priester of pater die de christelijke moraal ondermijnt, weer een bisschop die de katholieke leer met de voeten treedt, weer een ongerijmde of tegen de borst stotende uitspraak van paus Franciscus zelf...

De verleiding is dan groot om het falen van de geestelijkheid te beschouwen als het falen van de Kerk zelf. Sommigen komen er tenslotte toe om de Kerk ontgoocheld de rug toe te keren. Zij zoeken hun heil in sekten of laten zich inpalmen door lefebvristen of sedevacantisten die hun eigen "kerk" propageren.

Het is een fout die we niet mogen maken. Het is precies in een tijd als de onze, nu de Kerk aan alle kanten averij oploopt en schipbreuk lijdt, nu zij doodziek is en niet meer in staat lijkt er weer bovenop te komen, dat wij haar meer dan ooit trouw moeten zijn. Het schisma is niet de oplossing voor de ketterijen die in haar schoot blijkbaar vrij spel hebben!

Al in 1969 schreef abbé de Nantes een mooie mystieke tekst over de Kerk, die nog altijd actueel is omdat wat hij beschrijft de afgelopen decennia alleen maar erger is geworden. En nog erger zal worden, zolang de paus niet doet wat het Onbevleete Hart van Maria van hem vraagt. Het motto bovenaan deze "page mystique" is genomen uit het relaas van Sint-Jan over de opwekking van Lazarus en zegt eigenlijk alles:

« Deze ziekte loopt niet uit op de dood, maar ze dient tot glorie van God en om Gods Zoon te verheerlijken » (Jo 11, 4).

* * *

« O mens geworden Woord, goddelijke Bruidgom van de Kerk, ik weet niet van wie van u beiden ik het meest hou. Maar wat maakt het uit, aangezien u één bent! Het was de Kerk die mij

als kind uw heerlijke Naam en uw mysteries geleerd heeft, maar later was het door U, Jezus, dat ik haar Geest en haar hart ontdekte. Zij werd geboren uit uw doorboorde zijde, als een nieuwe Eva en de uitvinding van uw liefde. Door de eeuwen heen hebben haar toewijding, haar trouw, haar tederheid op wel-

sprekende wijze beantwoord aan die van U.

« Wat een voorrecht om van mijn jeugd af aan haar alleen te zijn toevertrouwd! Ze was mooi, in die tijd, mijn heilige en maagdelijke Moeder. Ik was verrukt over haar lessen, haar gebeden en haar gezangen. Mijn ziel jubelde in de schitterende stromen van haar immense wijsheid. Als ik de ziel van de Kerk oproep, ben ik onuitputtelijk; als ik haar uiterlijke schoonheid beschrijf, is mijn pen niet te stoppen.

« Ik heb U liefgehad, Jezus, in de vurige woorden van uw predikers, in het leven van de heiligen die uw vertrouwelingen waren en in het schitterende gelaat van zoveel geweldige vrienden die alleen voor U in de Kerk leefden. In die tijd hield ik met evenveel liefde van al uw priesters, ik vereerde de gewijde maagden, ik voelde me thuis onder uw gelovigen. De heiligdommen, de beelden, de ornamenten en de kostbare vaten zijn de juwelen, het

FRA ANGELICO, HEILIGEN EN MARTELAREN.

Detail van de predella van het retabel bestemd voor het dominicanenklooster van Fiesole bij Firenze (1425).

gewaad en de verblijfplaats van deze geestelijke Moeder van wie de wijsheid me heeft gevoed, zelfs doorheen de pracht en de orde die in het marmer en het goud zijn gedrukt. Ik groeide op en laafde me aan al die goedheid. En ik zeg U dat ik de Kerk heb mogen kennen in die lente van mijn jeugd die ook haar lente was, toen de serene glorie en het geluk van een met genade vervulde bruid in haar hele wezen te lezen waren. Ik raadde wat voor unieke liefde haar geheim was.

« Daarop is het ongeluk gekomen. De ziekte waarvoor we bang waren, bleef eerst verborgen, maar maakte zich daarna ongenadig van haar lichaam meester. Onze angsten en ons verdriet nemen al tien jaar onafgebroken toe. Aanvankelijk kreeg haar schoonheid een aandoenlijke gloed; de energie die ze toonde, zorgde ervoor dat we haar nog meer gingen bewonderen. Maar de beproeving is te zwaar geworden. Haar lichaam, overdekt met donkere vlekken, en haar misvormde ledematen maakten haar meelijwekkend. Al snel scheurde de huid, tot het uiterste uitgerekt, open. Grote stromen etter, bloed en vlees overspoelden haar met een vreselijke geur.

« Wij zorgen zo goed mogelijk voor haar, met dezelfde gebaren die we haar ooit voor ons hebben zien maken, en onze tranen vermengen zich met haar bloed. We hadden ons echter het ergste niet kunnen inbeelden: dat ze gek zou worden. Toen ze in haar delirium de meest pijnlijke woorden naar ons slingerde, probeerden we onszelf wel voor te houden dat ze niet bij zinnen was, maar toch greep een verschrikkelijke verwarring ons aan. Velen van hen die het waken bij het ziekbed, de vermoeidheid van de onophoudelijke zorg, de stank van de wonden hadden doorstaan, lieten zich overvallen door twijfel en ontmoediging. Ze verlieten het bed van een moeder die, in haar verdwazing, denkbeeldige minnaars riep en de strelende hand van haar zonen openreet, niet bereid om hen nog als de hare te herkennen.

« Door welke genade ben ik toch gebleven, ik, de meest onwaardige die pijn, stille toewijding en ondankbaarheid zo slecht verdraagt? Het is niet de herinnering aan haar vroegere schoonheid, aan haar voorbije vriendelijkheid die me dicht bij haar houdt en haar verdedigt tegen haar vijanden, die charlatans buitenzet, echte dokters met aandrang naar binnen roept, haar laatste trouwe kinderen aanmoedigt. Soms komt er een lichtstraal door haar ogen, iets van de lieve glimlach, van de immense tederheid van weleer. Even vind ik haar terug, dan is de schaduw daar opnieuw en is alles lelijkheid en afschuw, gekreun en gevloek. Ik ben ook bang om op mijn beurt weg te deemsteren. Maar ik weet dat ik bij haar zal blijven, dat ik deze walgelijke, in totaal verval verkerende Kerk zal blijven vereren, liefhebben en dienen, omdat zij, vandaag evenals gisteren en voor alle eeuwigheid, de unieke en geliefde Bruid is van mijn Heer.

« Ik kijk naar het Kruis en ik zie U daar, gelijkend op wat zij nu is. Hoe zou ik haar in de steek kunnen laten? Ik ben er zeker van dat in de diepten van deze verrotting, voorbij deze waanzin, haar gesluisde Hart hetzelfde is, maagdelijk en vurig, dat haar Geest heilig blijft en dat het Leven, het goddelijke leven onoverwinnelijk worstelt tegen de verschrikkelijke aanval van het Kwaad. Morgen, ja morgen zal de genezing plaatsvinden. Het is voor haar vandaag dat we uw profetie horen: « Deze ziekte loopt niet uit op de dood, maar ze dient tot glorie van God en om Gods Zoon te verheerlijken... » De Kerk zal herrijzen! Van de lange nachtmerrie zal ze alleen de stigmata van haar glorieuze wonden overhouden, gelijkend op de uwe, en in haar blik zal een dieper vuur gloeien van onuitsprekelijke tederheid voor haar Bruidegom die haar van de dood zal hebben gered.

« En ik geloof dat we haar nog meer zullen koesteren na deze beproeving. U, haar Bruidegom, en wij, haar kinderen. Terwijl we van deze dag dromen, blijven we bij haar in de buurt in de duisternis van de nacht. »

abbé Georges de Nantes

VANDALISME...

« Sinds de start van het nieuwe jaar wordt een opvallende stijging genoteerd van vandalisme tegen [katholieke!] gebedshuizen in Frankrijk. Meest opmerkelijke doelwit is de Saint-Deniskathedraal in de gelijknamige Parijse voorstad, waar de Franse koningen begraven liggen. De politie slaagde erin om er vorige week een jongeman aan te houden die er ramen had stukgegooid en beelden op de grond had geduwd. De arrestatie was volgens rector Jean-Christophe Helbecque mogelijk dankzij een vrijwilliger van de kathedraal. In de nacht van 2 op 3 maart 2019 waren ook al het orgel en twee glas-in-loodramen van de kathedraal beschadigd.

« In hetzelfde bisdom Saint-Denis waren in de nacht van maandag op dinsdag eerder deze week ook al de Saint-Pierrekerk in Bondy en de Saint-Germain-l'Auxerroiskerk in Romainville het doelwit van vandalen. Daar werd het tabernakel vernield en de inhoud ervan gestolen [vandalisme of een bewuste daad van heiligschennis?]. Rector Helbecque ziet daarin een aanwijzing dat het niet om louter vandalisme gaat [hoe voorzichtig wordt dit geformuleerd...]. In de Saint-Germainkerk in Vitry-sur-Seine, in het bisdom Créteil, was er vorige week donderdag een gelijkaardig incident [sic].

« Aanvallen tegen en vandalisme in kerken zijn blijkbaar een terugkerend fenomeen in Frankrijk. Maar die incidenten halen slechts zelden het nieuws [want we mogen de gezworen vijanden van onze Rooms-katholieke godsdienst toch zeker niet voor het hoofd stoten!]. De Franse priester Gautier Mornas, de verantwoordelijke van de Commissie Sacrale Kunst van de Bisschoppenconferentie van Frankrijk, bevestigt dat dit een trend is die al enkele jaren aanhoudt »

KERKNET/VATICANNEWS, 13 januari 2022).

SINT-JOZEF

PATROON VAN CANADA

Er zijn in de wereld twee landen die de voedstervader van Jezus tot hun bijzondere patroon gekozen hebben : België en Canada. In dit artikel gaan we na hoe Sint-Jozef de speciale beschermer van Canada is geworden en wat de toewijding aan de machtige heilige voor het land heeft betekend.

IN 1608 stichtte de Franse ontdekkingsreiziger Samuel de Champlain aan een vernauwing van de majestueuze Sint-Laurensstroom een kolonie : Quebec, dat de bakermat van Canada zou worden. Pas zeven jaar later zou een eerste missionaris uit Frankrijk in het omheinde fort aan het water toekomen. Het was de minderbroeder pater Joseph Le Caron, die zijn aanvangsmis­sie in het gebied van de indianen onder de bescherming van Sint-Jozef stelde.

Toen pater Le Caron een tijd later terugkwam van zijn missie en vaststelde dat de kolonie Quebec in onoplosbare moeilijkheden verkeerde, sprak hij met Champlain en kon hem ervan overtuigen Nieuw-Frankrijk, zoals Canada toen heette, aan het hoofd van de H. Familie toe te vertrouwen.

Voor de plechtige ceremonie in de zomer van 1624 kwamen alle kolonisten bijeen – een honderdtal – maar ook nogal wat “wilden” die zich in het fort ophielden. Pater Le Caron en Champlain spraken de toewijding uit vóór een klein portret dat Sint-Jozef met het Kindje Jezus voorstelde en dat vandaag bewaard wordt in het Museum voor Schone Kunsten van Quebec. Het hele gebeuren straalde de eenvoud van Bethlehem uit, maar op de vurigheid van de aanwezigen stond geen maat. De devotie tot de H. Jozef vervulde ieders hart en het duurde niet lang of domeinen en meren in de buurt kregen de naam van de grote heilige. Het belangrijkste was echter dat de weldaden van Sint-Jozef al vlug zichtbaar zouden worden.

In 1625 werd de jonge hertog van Ventadour aangesteld tot onderkoning van Nieuw-Frankrijk, een verantwoordelijkheid die hij onmiddellijk erg ter harte nam. Hij was een zeer vrome man, die zich onder de geestelijke leiding van de jezuïeten had geplaatst. In 1627 werd hij een van de stichters van de *Compagnie du Saint-Sacrement*, waarvan de leden zich bereid verklaarden het H. Sacrament desnoods met hun leven te beschermen tegen het heiligschennende optreden van de protestanten.

Een van zijn eerste bestuursdaden, op aandringen van Champlain, was een verbod te land en ter zee op de beoefening van de “gereformeerde” religie. Het was een maatregel die beslissend was voor de toekomst van Nieuw-Frankrijk, want het grote obstakel om van Quebec een echte kolonie te maken kwam van de protestanten, die zich alleen maar voor de pelshandel interesseerden.

DE DEVOTIE VAN DE JEZUÏETEN

Omdat de geweldige uitdaging die Canada stelde

de krachten van de minderbroeders duidelijk te boven ging, vroeg pater Le Caron aan de hertog van Ventadour dat hij hen zou vervangen door jezuïeten. De hertog liet er op zijn eigen kosten vijf overkomen, die gedurende bijna twintig jaar werkelijk de steunpilaren van Nieuw-Frankrijk zouden zijn : zonder hen zou niets mogelijk geweest zijn. Ook de jezuïeten hadden trouwens een grote devotie tot Sint-Jozef : « *Heeft de H. Jozef zijn leven niet doorgebracht in het gezelschap van Jezus ?* » merkten ze op met een allusie op de naam van hun orde, *Societas Iesu*. Van bij hun aankomst deed hun overste, pater Lalement, de belofte dat hij de naam Jozef zou geven aan de eerste inboorling die zij zouden dopen.

Ook in de missie van de jezuïeten bij de india-

nenstam van de Huronen bekleedde de devotie tot de H. Jozef een voorname plaats. De lijst van genaden die zij van hem verkregen, is lang. We citeren ter illustratie de H. Jean de Brébeuf :

« *Ik was herhaaldelijk ten prooi aan ontmoediging en wanhoop, tot ik mijn toevlucht nam tot Onze Heer Jezus en ik een gelofte had afgelegd aan de glorierijke H. Jozef, de nieuwe patriarch van de Huronen.* » En ook : « *Wij zijn veel verschuldigd aan de glorierijke Sint-Jozef, de echtgenoot van Onze-Lieve-Vrouw en de beschermer van de Huronen, van wie wij de bijstand verschillende keren haast letterlijk gevoeld hebben. Op zijn feestdag en tijdens het octaaf erna werden wij merkwaardig genoeg langs alle kanten begunstigd.* »

Vóór dit kleine schilderijtje (12 x 17 cm), dat zich tegenwoordig in het Museum voor Schone Kunsten van Quebec bevindt, wijdden de eerste kolonisten in 1624 Canada toe aan Sint-Jozef.

Zijn eerste missie bij de Huronen plaatste pater de Brébeuf onder de bescherming van Sint-Jozef. Ook de kerk voor de autochtonen in de missiepost van *De Heilige-Maria-bij-de-Huronen* wijdde hij aan hem. Hoewel ze heel bescheiden was en zich midden in het woud bevond, op één maand kanovaren van Quebec, werd ze door paus Urbanus VIII verheven tot de rang van basiliek, met alle daaraan verbonden privileges en aflaten, ten voordele van al die « *beminde* » wilden die nog catechumeen waren of al gedoopt.

Na de marteldood van de H. Jean de Brébeuf en de H. Gabriel Lalemant, toen *De Heilige-Maria-bij-de-Huronen* belegerd werd door de Irokezen, aanriepen de jezuïeten en de christelijke Huronen die zich in de missiepost verschanst hadden hun vaste beschermheilige en beloofden hem een maandelijkse mis te zijner ere. Zo verkregen zij hun miraculeuze bevrijding op 18 maart 1649: midden in de nacht overviel een geweldige paniek de Irokezen, waarop zij halsoverkop op de vlucht sloegen.

Het was niet de eerste keer dat de missionarissen op die manier uit het doodsgevaar gered werden. Daarom stelden zij de repatriëring van de overlevende indianen en van henzelf naar Quebec onder de bescherming van Sint-Jozef.

DE URSULINEN IN QUEBEC

Na de komst van de leerlingen van Sint-Ignatius zou ook die van de ursulinen, met aan hun hoofd moeder Marie de l'Incarnation, beslissend zijn voor de kolonie. Opnieuw was de tussenkomst van de voedstervader van Jezus onloochenbaar. De missie-ijver van de heilige kloosterzuster vond haar oorsprong in een droom op kerstdag 1633. Pas twee jaar later gaf Onze-Lieve-Heer haar er de verklaring van. Hij had haar Canada getoond waarvan Sint-Jozef de beschermer was: « *Je moet er naartoe gaan om een huis op te richten voor Jezus en Maria.* » Dat betekende dat de Hemel ingestemd had met de toewijding van de jonge kolonie.

Toen tot de stichting was beslist, het nodige geld bijeengebracht was en de reis georganiseerd, vernam men dat een andere ursuline uit het klooster van Tours, zuster Marie de Saint-Bernard, doodgraag wou meegaan. Dat leek onmogelijk, maar de zuster vond er iets op: zij beloofde haar naam te veranderen in *Marie de Saint-Joseph* als ze toch zou kunnen meereizen. En inderdaad, meer was er blijkbaar niet nodig om haar wens in vervulling te doen gaan!

Ook tijdens de zeereis werd duidelijk dat de vestiging van de congregatie in Canada volledig volgens de wil van de H. Jozef gebeurde. De zusters gingen aan boord van een schip dat, tot hun grote blijdschap... de *Saint-Joseph* heette! Op een bepaald moment dreigde de boot fataal in botsing te komen met een ijsberg. Iedereen bereidde zich voor op de dood; een pater jezuïet schonk de algemene absolute. Plots stelde zuster Marie de Saint-Joseph voor

om een gelofte af te leggen en te beloven dat ter ere van Sint-Jozef een mis zou opgedragen worden. Op hetzelfde ogenblik en zonder dat iemand wist hoe het precies gebeurde, bevond de ijsberg zich *achter* het schip; de hele bemanning legde er achteraf getuigenis van af.

Zal het iemand dan verbazen dat het klooster van de ursulinen in Quebec toegewijd wordt aan Sint-Jozef?

EEN CHRISTENHEID GEÏNSPIREERD DOOR DE H. FAMILIE

De opvolger van Samuel Champlain als gouverneur, Charles Jacques de Montmagny, gaf de naam Jozef aan de eerste bekeerde indiaan van wie hij de peter werd, « *omdat deze heilige uitgeroepen is tot patroon van Canada* ». Alle toekomstige gouverneurs zullen dat mooie voorbeeld volgen.

De feestdag van Sint-Jozef, 19 maart, werd in Canada altijd gevierd met grote liturgische luister die deze van Pasen haast evenaarde. Het was toegelaten om vuurwerk af te steken – iets wat in die tijd erg in de mode was – en grote vreugdevuren aan te leggen. Die festiviteiten maakten een diepe indruk op de indianen, die er een gewoonte van maakten hun eigen feest te vieren met vreugdevuren, zelfs wanneer ze op jacht waren in de bossen.

In 1642 werd Ville-Marie gesticht, het latere Montreal. Het eerste hospitaal dat er verrees, kreeg de naam van de patroonheilige van Canada. De hospitaalzusters van Sint-Jozef, een congregatie uit Frankrijk waarvan de oprichting uitdrukkelijk door de Voorzienigheid gewild was, namen er de verantwoordelijkheid voor op zich; ze zouden hun stempel drukken op de gezondheidszorg van heel Noord-Amerika.

Een anekdote bewijst ons de vurige devotie van Nieuw-Frankrijk voor de H. Jozef. Een Canadese officier, Joseph de Villebon, vernam dat de Engelsen een beeld van Sint-Jozef geprofaneerd hadden dat op de boeg prijkte van een door hen buitgemaakt schip. Verontwaardigd besloot hij het beeld aan te kopen. Om eerherstel te doen organiseerde hij een plechtige processie waarbij men het beeld naar een kerk moest brengen waar het zou geëerd worden. Toen de religieuzen van het hospitaal in Quebec dat vernamen, beslisten ze om ook eerherstel te doen « *omdat wij onder de bijzondere bescherming van Sint-Jozef staan en het onze plicht is hem lief te hebben en te eren.* » Bijgevolg beloofde elke zuster een persoonlijke boetedoening om de belediging goed te maken. Bovendien smeekte de hele congregatie het hoofd van de H. Familie dat hij de bekering van de ketterse Engelsen zou verkrijgen.

We moeten ook de oprichting vermelden van de broederschap van de zalige dood, onder de bescherming van de H. Jozef, in 1730. En in diezelfde periode werd een rijke koopman uit Montreal, François Charon de la Barre, op miraculeuze wijze genezen, waarop

hij een hospitaal en een vakschool oprichtte en toevertrouwde aan een nieuwe congregatie: de ziekenhuisbroeders van het Kruis en van Sint-Jozef.

De conclusie dringt zich op: ten tijde van Nieuw-Frankrijk leidde het patroonschap van de H. Jozef tot de vestiging van een bloeiende en vreedzame christenheid, waarvan de instellingen het beoefenen van de deugden van de H. Familie sterk begunstigen. Dat was natuurlijk wat de heilige patriarch wou voor het land waarvan hij de beschermer was en waarvoor hij bepaald niet zuinig was met wonderen en bijzondere vormen van protectie.

BESCHERMER VAN DE KATHOLIEKE WEDERGEBOORTE IN DE 19de EEUW

Geleidelijk aan kwam de religieuze praktijk en dus het geloof van de Frans-Canadezen echter in ademnood. Het Onbevleete Hart van Maria zou ingaan op de gebeden van de jonge, maar reeds heilige bisschop van Montreal, Mgr. Bourget, en zorgen voor een massale terugkeer naar de Kerk vanaf 1840.

Ignace Bourget had zelf een grote devotie tot Sint-Jozef. Van zodra hij de bisschopszetel van Montreal bekleedde, wou hij in de stad een bedevaartsoord voor de grote heilige vestigen. De aalmoezenier van de grauwezusters was er op uit dat oord in de schoot van zijn congregatie te doen stichten; om de hand van zijn bisschop te forceren bestelde hij alvast in Frankrijk een groot en mooi beeld van de voedstervader. Helaas, de boot die het voorwerp van zijn vrome dromen aan boord had, leed schipbreuk en verging met man en muis.

Een jaar later dreef een grote kist de haven van Montreal binnen. Ze droeg enkel de vermelding: « Voor de grauwezusters. » Men bracht ze dus naar hun klooster, opende ze en... trof er het fameuze beeld in aan! Mgr. Bourget zag in dit gebeuren uiteraard de duidelijke wil van de H. Jozef. Daarom maakte hij van de kapel van de grauwezusters het door hem beoogde diocesane bedevaartsoord. Trouwens, alle stichtingen die plaatsvonden op initiatief van de onvermoeibare bisschop, in vaak heldhaftige omstandigheden van extreme armoede, genoten van providentiële hulp als beloning voor zijn gebeden tot de voedstervader van Jezus.

Hetzelfde deed zich voor in de grote prairievlak-

Luchtfoto van "De Heilige Maria bij de Huronen", de oudste missiepost van de jezuïeten in Canada (Ontario). De 17de-eeuwse post, die moest verlaten en vernietigd worden wegens de dreiging van de Irokezen, werd in de 20ste eeuw volledig gereconstrueerd.

ten van het verre Westen en in de uitgestrekte gebieden van sneeuw en ijs in het Canadese hoge Noorden, maar dan ten voordele van de oblaten van Maria-Onbevleekt. Mgr. Breynat, die tweeënveertig jaar lang bisschop van Mackenzie was, besteedde een volledig hoofdstuk van zijn memoires aan de miraculeuze tussenkomsten van Sint-Jozef ten gunste van deze bewonderenswaardige missionarissen. Het meest bekend is ongetwijfeld het plotse opdagen van een kudde kariboes vóór de geweren van jagers die uitgestuurd waren om voedsel te zoeken voor een uitgehongerd internaat: heel de winter had men nochtans geen spoor van de dieren gevonden!

Aan een andere bisschop, Mgr. Grouard, dankt men de invoering van een aanroeping tot de H. Jozef in de lofzangen ter ere van het Allerheiligste Sacrament. Wat Mgr. Grandin betreft, die had zo vaak de protectie van de grote patriarch ervaren dat hij besloot dat elke missiepost gratis moest zorgen voor een arme, ter ere van de hemelse beschermer van de oblaten.

In alle delen van Canada, van het Westen tot Quebec – dat zijn geloof terugvond – bestond de voornaamste vrucht van de toewijding tot Sint-Jozef in de vorming van een christenheid die het dankzij haar deugden haalde op haar tegenstanders: het barbaendom van de autochtonen zowel als de goddeloosheid van het Amerikaanse liberalisme.

Die christenheid werd niettemin zwaar op de proef gesteld door de stichting van het moderne Canada in 1867. De Canadese federatie reikte van de ene oceaan tot de andere en de katholieken waren nog slechts een, weliswaar sterke, minderheid. Geconfronteerd met die situatie riepen sommige bisschoppen op om nog enkel te stemmen voor kandidaten die zich engageerden tot het doen

eerbiedigen van de rechten van de Kerk. Zo hoopen zij de regering te dwingen tot respect voor de goddelijke Wet. Andere bisschoppen daarentegen waren van mening dat de toekomst van de Kerk afhang van verstandhouding met de Anglo-protestantse machthebbers; dat liberaal-katholicisme leidde tot een breuk die fataal zou blijken voor de Canadese christenheid. Maar eerst zou Sint-Jozef in Montreal de liberalen voor lange tijd een hak zetten.

EEN HEILIGE BROEDER : FRÈRE ANDRÉ

Alfred Bessette, geboren in 1845, leerde Sint-Jozef liefhebben en tot hem bidden op de schoot van zijn moeder; zijzelf had van de voedstervader van Jezus grote genaden verkregen sinds zij weduwe geworden was. Na een arme jeugd vol beproevingen werd de jongeman, die vanaf dan *frère André* zou genoemd worden, in 1870 toegelaten tot het noviciaat van de broeders van het H. Kruis. Zijn pastoor, die zijn vroomheid had opgemerkt, had hem bij de congregatie aanbevolen. Maar wat de brave pastoor niet wist, was dat de jonge Bessette op een dag begunstigd was met een verschijning van de H. Jozef in de parochiekerk, om hem te leren hoe hij goed de kruisweg moest doen!

Zijn oversten beslisten echter om hem terug naar huis te sturen omwille van zijn slechte gezondheid. Net op dat ogenblik kwam Mgr. Bourget, de heilige bisschop, langs voor een canoniek bezoek. Hij had een privé-onderhoud met de novice, waarvan we niets afweten, behalve dat de oversten nadien terugkwamen op hun besluit en Bessette in hun noviciaat hielden. In 1871 kreeg hij de opdracht om te gaan werken in het Onze-Lieve-Vrouwecollege van de *Côte des Neiges* in Montreal. Hij was er duivel-doet-al, met een totale zelfverloochening.

In 1877 nam de zieke Mgr. Bourget ontslag en hadden de liberaal-katholieken, met de steun van paus Leo XIII, vrij spel. Maar Sint-Jozef kwam tussenbeide. Op 5 februari 1878 genas hij, door de tussenkomst van broeder André, een andere broeder van wie men op het punt stond een been te amputeren omwille van een ontstoken wonde aan de knie. Deze broeder Aldéric had de belofte gedaan zijn genezing publiek te maken. Het was het eerste wonder van de kleine broeder dat we kennen en het viel samen met de eerste machtsovername door de liberalen in Quebec.

De daaropvolgende jaren vermenigvuldigde broeder André de mirakels, maar alleen ten voordele van de leerlingen van het college en hun families. Zijn bekendheid nam toe, al bleef ze beperkt tot de *Côte des Neiges*. Daar kwam in 1884 verandering in, toen een dame uit de hogere kringen van Montreal ogenblikkelijk genezen werd door een simpel woord van de broeder (hij keek niet eens op, druk bezig als hij was met het schrobben van een plankenvloer!). Het was gedaan met zijn rust: vanaf die dag kwamen dagelijks heel wat mensen hem hun intenties toevertrouwen en hun genezing vragen;

velen gingen genezen terug naar huis. Dat ging zo tien jaar door, wat natuurlijk een weerslag had op de schoolse activiteiten. Vanaf 1894 moest hij de mensen dan ook ontvangen in een trambokje.

Drie jaar later kocht de congregatie een uitgestrekt terrein op "de berg", de *Mont-Royal*, vlak tegenover het college. Maanden aan een stuk al had broeder André gezegd dat de H. Jozef op die plek geëerd zou worden. Hij kreeg de toelating om er een kleine kapel te laten bouwen die gewijd werd op 19 oktober 1904. De kleine broeder was toen 59 jaar oud. Al twintig jaar deed hij elke dag mirakels!

TEGENOFFENSIEF TEGEN DE LIBERAAL-KATHOLIEKEN

In de tussentijd was Montreal grondig veranderd. Haar haven en spoorwegindustrie trokken een arme arbeidersbevolking aan die in de steek gelaten werd door de regering, of die nu van liberale of conservatieve signatuur was: de politiek werd uitsluitend bepaald in functie van financiële belangen.

De toenmalige aartsbisschop van Montreal, Mgr. Bruchési, die liberale sympathieën had, was er de man niet naar om zich te verzetten tegen de macht van het geld over de Frans-Canadese maatschappij. Zo werd de sociale onrechtvaardigheid steeds groter, tot in 1903 een eerste staking uitbrak. De diepe ellende maakte dat de arbeidersgezinnen gemakkelijk verleid werden door de taal van de antiklerikale syndicaten en zelfs door het communisme: op 1 mei 1907 defileerden arbeiders met rode vlaggen door de straten van de stad en vlak daarna gingen de tweeduizend dokwerkers van Montreal in staking. Maar de kleine kapel op de Mont-Royal, die bekend zou worden als het *Oratoire Saint-Joseph*, zou de toenemende ontkerstening een halt toeroepen.

Om te beginnen gingen de arbeiders nog massaal naar de zondagmis en dat had een zeer precieze reden: in nagenoeg elke familie van Montreal was er wel iemand die op miraculeuze wijze door Sint-Jozef genezen was op voorspraak van broeder André! Wie in de provincie Quebec en zelfs daarbuiten, tot in het noordoosten van de VS toe, kende de kleine broeder niet? Wie was er nog nooit gaan bidden in het Oratorium van Sint-Jozef, dat men al had moeten vergroten om de alsmaar toenemende stroom pelgrims aan te kunnen? Niet alle arbeiders knoopten opnieuw aan met een regelmatige godsdienstpraktijk, maar allemaal wisten ze dat er geen genezing mogelijk was zonder biecht, vooraf of erna.

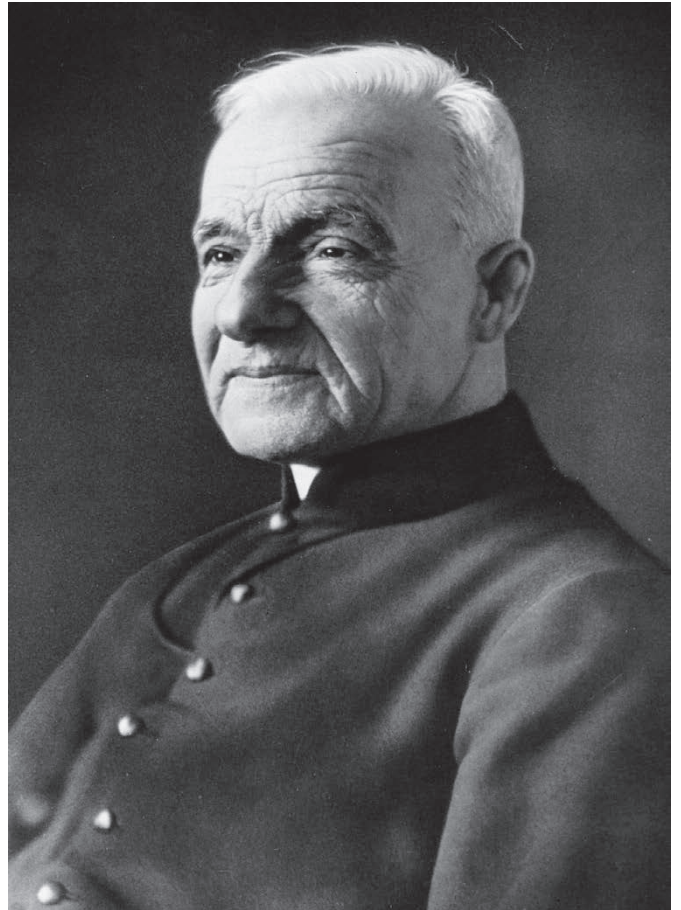
Het werk van de H. Jozef ontwikkelde zich op schitterende wijze en verving het gebrek aan actie van de liberaal-katholieke aartsbisschop.

In 1909 werd broeder André benoemd tot verantwoordelijke voor de kapel, die voortaan heel het jaar door geopend was. Het secretariaat ontving dat jaar al bijna dertigduizend brieven met gebedsintenties of bedankingen. In januari van het jaar daarop bereidde de voedstervader van Jezus een nieuwe etappe van zijn tegenoffensief voor door de genezing van een

jonge arbeider uit Quebec. Door het neerstorten van een blok marmer waren de beide benen van deze jongeman verpletterd. Na vier maanden van vreselijke pijn had hij zich op krukken aangemeld op het bureau van broeder André, want zijn totaal vervormde benen konden hem niet meer dragen. Wie schetst de verbazing van de aanwezigen toen hij enkele ogenblikken later gezond en wel terug naar buiten stapte !

De getuigen verspreidden het opzienbarende nieuws onmiddellijk tot in de vier uithoeken van de provincie. Sint-Jozef had zijn moment goed gekozen : het eucharistisch congres van Montreal ging net van start en de deelnemers zouden niet nalaten naar het Oratorium van Sint-Jozef te trekken. Op twee weken tijd telde men twintigduizend bedevaarders !

Daarop besloot Mgr. Bruchési om een canonic onderzoek af te kondigen dat de feiten moest vaststellen. Uit de honderden mirakels die al geattesteerd waren, koos men er vier voor grondig onderzoek. De gunstige conclusies maakten dat de aartsbisschop in de lente van 1911 de bedevaart officieel kon erkennen en toelating kon geven voor de bouw van een kapelaanswoning en de uitgave van de *Annalen van Sint-Jozef*. Er werd al gedacht aan de oprichting van een grote basiliek. Zonder op de definitieve plannen daarvoor te wachten – er daagden simpelweg te veel pelgrims op – besliste men om vanaf 1914 de

DE H. BROEDER ANDRÉ BESSETTE (1845-1937).

Het Oratorium van Sint-Jozef, dat de stad Montreal domineert, begon als een kleine kapel die opgericht werd op initiatief van de H. Broeder André Bessette. In 1924 startte men de werken aan een enorme basiliek, waarvan de kolossale koepel de grootste ter wereld is na die van de Sint-Pieter in Rome. Het hele complex kon pas in 1967 voltooid worden. Op de voorgrond zien we het grote beeld van de voedstervader met op zijn arm het Kindje Jezus ; zij verwelkomen de bedevaarders naar de Mont-Royal. Op de sokkel staat het opschrift : « Ite ad Joseph », « Ga tot bij Sint-Jozef ».

onderbouw te construeren, een enorme crypte die vierduizend personen kon bevatten.

Ondertussen ging broeder André in alle bescheidenheid verder met zijn leven van gebed, boetedoening en toewijding aan de zieken. Taferelen als het volgende zijn schering en inslag. Een spoorwegarbeider sleept zich op krukken tot aan de kapel, hij lijdt aan inflammatoire reuma. In de wachtzaal vertelt hij over zijn miserie aan de anderen: het is verschrikkelijk, zijn laatste centen zijn bijna op, hij kan niet meer werken en heeft geen ziekteverzekering. « *Het is met mij afgelopen.* » Als het zijn beurt is, strompelt hij binnen in het kleine bureau van de broeder... Nauwelijks vijf minuten later komt hij terug buiten met de krukken in zijn handen, hij kan weer perfect stappen en begeeft zich recht naar de kapel: « *Morgen ga ik terug werken!* » roept hij uit. Stomme verbazing alom.

Sint-Jozef weet goed dat dergelijke wonderteekenen nu noodzakelijk zijn om het Frans-Canadese volk het geloof te doen bewaren, vermits de goddeloosheid het land overspoelt zonder dat de kerkelijke hiërarchie ingrijpt.

Vlak na de Eerste Wereldoorlog is Montreal een stad van 600.000 zielen, met een bloeiende industrie. Maar de situatie van de werknemers is er niet echt op verbeterd. Slechts heel behoedzaam voert de regering een sociale wetgeving in, bv. door de patroons te verplichten arbeidsongevallen te verzekeren of door de werktijd te beperken tot 55 uur (!) per week. Toch brengen socialistische en syndicale manifestaties niet meer de grote massa op de been. Het is het Oratorium van Sint-Jozef dat voortaan de arbeiders aantrekt. Voor het feest van de Arbeid in 1922 telt men er vijftigduizend personen. Op de dag tevoren is een congres over de sociale leer van de Kerk doorgegaan, waarop alle leiders van de katholieke vakbonden present waren.

Het voorbeeld van de pompiers van Montreal is kenmerkend voor de mentaliteitswijziging. Na de oorlog hebben zij zich, net als de politieagenten van de stad, gesyndikeerd door aan te sluiten bij een internationale organisatie. Op het einde van een bijzonder harde staking wordt een zekere kapitein Gauthier aan het hoofd van de brandweer gesteld – een vriend van broeder André. Geleidelijk aan bekeert deze Gauthier al zijn mannen, die daarna op vrijwillige basis de ordedienst in het Oratorium zullen verzekeren op de dagen van extreem grote toeloop. Zij zijn bovendien trouwe aanwezigen op de vrijdagse kruisweg en wonen het heilig uur bij. Over staken wordt vanaf dan niet meer gesproken...

DE TRIOMF VAN SINT-JOZEF OP DE MONT-ROYAL

De economische crisis na de beurskrach van 1929 trof Montreal zeer zwaar: 25 % van de bevolking was werkeloos en de lonen verminderden met 40 %. De liberale staat profiteerde van de toestand om zijn greep te vergroten op de Frans-Canadese samenleving, die meer en meer dreigde gesecculariseerd te worden. Maar de H. Jozef liet zijn volk niet in de

steek: hij vermeerderde zijn weldaden en hield het in de schoot van de Kerk.

Op 19 maart 1929 telt men twintigduizend bedevaarders. Op 3 januari van het volgende jaar wordt het contract ondertekend voor het uithouwen van de steen die moet dienen voor de bouw van de basiliek. En terwijl het aantal Amerikaanse pelgrims nu de duizend overschrijdt, zijn er het hele jaar door zgn. "sociale bedevaarten", die alle leden van eenzelfde instelling groeperen. In 1931, in volle crisis dus, komen 38.000 arbeiders tot Sint-Jozef bidden voor het feest van de Arbeid. Een jaar later zijn er steeds meer bedevaarten van tientallen of zelfs honderden werklozen, die te voet uit vaak verafgelegen parochies komen. De voedstervader is er niet ongevoelig voor, want in 1933 herstelt de economie zich.

De mirakels gaan onafgebroken voort en zijn soms erg aangrijpend. We kiezen er één uit de duizenden getuigenissen die bewaard worden in de archieven van het Oratorium. Het bewijst hoe dit arbeidersvolk, dat volledig doordrongen was van de devotie tot de H. Jozef, mijlenver verwijderd stond van elke revolutionaire geest.

Een werkloze huisvader bidt tot Sint-Jozef en komt op het idee, vermits de heilige een timmerman was, om zelf kleine meubelen te vervaardigen, ook al kent hij niets van dat beroep. « *In de kamer waar ik werkte, bevond zich een afbeelding van Sint-Jozef met het Kindje Jezus in zijn armen. Ik ging elke ochtend naar de mis en elke avond deed ik een uur aanbidding.* » Zijn echtgenote is echter minder geduldig. « *Ik hoorde elke dag mijn vrouw mopperen dat die meubels ons geen eten zouden opleveren. Op een dag dat ze werkelijk moeilijk deed, antwoordde ik haar dat ik met de H. Jozef werkte. Ze zei me dat de heilige ons zomaar geen geld kon brengen. Omdat ik de vrede in huis wou bewaren, bleef ik staan voor de afbeelding van Sint-Jozef en riep zijn machtige tussenkomst bij God in; ik vroeg hem dat hij ons het noodzakelijke zou schenken.*

« *Toen ik mijn gebed beëindigd had, verliet ik mijn kleine atelier en voelde ik mij gedreven, geïnspireerd om naar plaats X. te gaan. Ik zei dus tegen mijn vrouw: "Maak je klaar, we vertrekken." – "Waar naartoe?" – "Dat heeft geen belang, maak je klaar." » De man leent een oude auto, haast een wrak. Zijn vrouw wil niet instappen, maar hij zegt dat ze haar hoogmoed van zich af moet zetten, omdat Sint-Jozef en broeder André allebei voorbeelden van nederigheid zijn. Ze legt er zich dadelijk bij neer en ze vertrekken allebei. En na drie dagen komen ze terug met... honderd dollar en hun auto vol proviand! « *Het enige dat ons nog restte was broeder André en de H. Jozef bedanken. En ik moet bekennen dat Sint-Jozef en de broeder er sinds dat ogenblik voor gezorgd hebben dat er in mijn huis geen honger meer geleden werd.* »*

Dit volk dat door de hemelse patriarch beschermd werd, behield daardoor de oude deugden

van Nieuw-Frankrijk of vond ze terug. En die deugden waren die van Sint-Jozef zelf.

In die periode had Frans-Canada een opvallend grote invloed op de Anglo-protestantse wereld. Als de politiek van paus Pius XI, die een liberaal en een anglofiel was, niet zo remmend had gewerkt, dan zou het hele Oosten van de VS zich tot het katholieke geloof bekeerd hebben. In verschillende Amerikaanse staten begonnen katholieken hoge politieke posten te bekleden, zelfs in het centrum van het land en in Louisiana, wat leidde tot antikatholieke reacties van de beruchte Ku Klux Klan. Zowel in Acadië (het Noordoosten van Noord-Amerika) als in het Canadese Westen hervonden de Frans-katholieke minderheden hun vitaliteit en stak hun levensvisie scherp af tegen de mentaliteit van het grootste deel van de VS, waar het geld koning was. Zo verwezenlijkte Frans-Canada onder het patronaat van de H. Jozef zijn oorspronkelijke roeping: werken aan de bekering van het hele continent.

Ondanks de ziekte van broeder André, die hem meer en meer verhinderde om de zieken te ontvangen, verminderde de toeloop naar het Oratorium niet: voor het feest van de Arbeid in 1936 daagden vijftigduizend arbeiders op. Door de crisis waren de werken aan de basiliek stilgelegd, maar in dat jaar konden ze hervat worden nadat de kleine broeder gevraagd had om een beeld van Sint-Jozef in processie binnen te dragen in het kerkgebouw dat... geen dak had. « *Als Sint-Jozef een dak boven zijn hoofd wil, zal hij daarvoor zorgen.* » De woorden van broeder André waren nog niet koud of plots was er een oplossing voor de financiële moeilijkheden en kon men verder!

In december liep de broeder een zware griep op waarvan hij niet herstelde. Op de laatste dag van het jaar werd hij gehospitaliseerd en op 6 januari 1937 schonk hij zijn mooie ziel terug aan God. Zijn zending was vervuld.

De H. Jozef van zijn kant zette zijn zending verder. De begrafenis van broeder André was een grandioos gebeuren. Het volk stroomde toe om hem een laatste keer te zien: 110 personen per minuut, wat neerkomt op honderdduizend mensen per dag en dat gedurende tien dagen! Sommigen geraakten nooit bij het lichaam. Hoewel er geen balseming was gebeurd, leek het of de heilige broeder na drie dagen nog altijd gewoon sliep. Tijdens de onafgebroken processie van de erkentelijke gelovigen werden de biechtstoelen bestormd en deden zich nog steeds mirakels voor; er waren zelfs wonderbaarlijke genezingen bij personen die de ceremonie enkel op de radio volgden.

Na de dood van de wonderdoener ging alles verder zoals tevoren. De eerste feestdag van Sint-Jozef zonder broeder André verzamelde 25.000 gelovigen en tijdens de negen dagen erna waren er 92.000. Ook de mirakels van de voedstervader hielden niet op: van 17 januari tot 17 oktober 1937 bv. regi-

streerde het secretariaat 933 wonderen en 6700 bekomen gunsten; van 1941 tot 1943 ging het om 10.438 mirakels. Men opende een bureau voor de officiële vaststellingen naar het model van Lourdes.

In de jaren 1950 schatte men het aantal bedevaarders op drie miljoen per jaar. Een exact cijfer is dat van het aantal communies: 267.000 in 1953, 328.000 in 1955, 397.000 in 1957. Jaarlijks werden in het Oratorium tienduizend missen opgedragen.

Het absolute hoogtepunt was 13 oktober 1960. Die dag vulden twaalfduizend rechtop staande personen, dicht op elkaar gepakt, de basiliek en zag het buiten het kerkgebouw zwart van het volk. Zij kwamen bidden tot Onze-Lieve-Vrouw van Fatima en wachtten op de bekendmaking van het derde Geheim... dat paus Joannes XXIII weigerde openbaar te maken omdat « het niet in overeenstemming was met zijn pontificaat »! Het vervolg kennen we... De Kerk zou de « *grote stad voor de helft in puin* » worden, beschreven in dat derde Geheim, dat pas in 2000 publiek gemaakt werd.

SINT-JOZEF VERGETEN !

De crisis van de Kerk trof ook het Oratorium. Vanaf 1962 daalden de bezoekerscijfers systematisch. In 1978, het jaar van de dood van Paulus VI, schatte men het aantal pelgrims nog slechts op 525.000, vijf keer minder dan vóór het Concilie. Vandaag gaat het vooral om toeristen...

Voor de eerste keer in zijn geschiedenis bleven de deuren van het heiligdom wekenlang dicht naar aanleiding van de coronapandemie. Dat was voordien nooit gebeurd, zelfs niet tijdens de epidemie van de Spaanse griep. Belangrijker nog: geen enkele religieuze autoriteit dacht eraan om in het openbaar tot de H. Jozef te doen bidden of een bedevaart te organiseren. Een duidelijker teken van de verdwijning van het geloof in Canada is er niet. De geest van de wereld en zijn hang naar geld en genot, het individualisme en de cultus van de mens hebben het gehaald op de cultus van God en het ideaal van het leven in Nazareth.

Sint-Jozef, patroon van Canada, stond aan de wieg van Nieuw-Frankrijk. Hij begunstigde de katholieke renaissance in de 19de eeuw en riep een halt toe aan de golf van antiklerikalisme en goddeloosheid die het land in het begin van de 20ste eeuw overspoelde; op de rots van het Oratorium van de Mont-Royal toonde hij zijn goedheid en zijn macht. Maar in de huidige apostasie en het misprijzen voor het Onbevleete Hart van Maria wil hij geen wonderen meer doen of wie dan ook in bescherming nemen, tenzij degenen die deze devotie omarmen die God in de wereld wil instellen. Die laatsten zijn gemakkelijk te herkennen: liever dan hem gunsten voor zichzelf te vragen, bidden zij hem dat hij zich tot zijn kuise Bruid zou richten opdat zij het hart van de H. Vader zou raken.

broeder Pierre van de Transfiguratie

NAPOLEON BONAPARTE

DOODGRAVER OF VOLTOOIER VAN DE REVOLUTIE ?

Op 5 mei 1821 blies Napoleon Bonaparte zijn laatste adem uit op het eiland Sint-Helena. Dat was vorig jaar precies tweehonderd jaar geleden en dus besloot de Franse regering om de « *bicentenaire* » van de voormalige keizer te vieren. Corona strooide roet in het eten, maar velen vonden dat uiteindelijk niet zo erg. Hadden de napoleontische oorlogen niet tot een afgrijselijke mensen-slachting geleid ? Had hij in verschillende Franse kolonies niet opnieuw de slavernij ingevoerd ? Was hij niet een van de grootste vrouwenhaters uit de geschiedenis ? En vooral : was hij niet de man die een eind had gemaakt aan het tijdperk van de Franse Revolutie en haar glorierijke idealen ?

DE ONDERWERPING VAN FRANKRIJK EN VAN DE KERK

ROBESPIERRE, het boegbeeld van de Terreur, werd op 10 Thermidor van het jaar II (28 juli 1794) samen met zijn voornaamste aanhangers guillotineerd. Kwam daardoor een einde aan de Franse Revolutie ? Helemaal niet : ze ging verder, met horten en stoten. De nieuwe sterke man, Barras, voerde het Directoire in en bestreed gedurende vijf jaar met vier andere “directeurs” de anarchisten van allerlei slag... om beter weerstand te kunnen bieden aan de contrarevolutie waarvoor zij bevreesd waren.

Om op de broodnodige militaire steun te kunnen rekenen schaft Barras zich de diensten aan van een kleine Corsicaanse korporaal, Napoleone di Buonaparte, die het tot generaal geschopt heeft omdat hij zich in 1793 onderscheiden heeft tijdens het beleg van de oorlogshaven Toulon. Bonaparte is ambitieus en bezit een scherp, maar primair verstand. Op het moment dat de contrarevolutie het had kunnen halen, laat hij met kanonnen vuren op de royalisten die zich verzameld hebben voor de *église Saint-Roch* in Parijs. Als beloning voor het bloedbad krijgt hij de graad van brigadegeneraal.

Daarop stuurt het Directoire hem naar Italië, om de pauselijke staat de “Vrijheid” te brengen en de schatten van de Kerk te plunderen. Hij mag dan wel tegen de paus zeggen dat hij geen Attila is, maar hij handelt wel zo ! In 1798 begint hij aan zijn expeditie naar Egypte, terwijl zijn chef-staf Berthier in Rome de republiek uitroept. Een Zwitserse protestant met de naam Allers, commissaris bij het Franse leger, arresteert paus Pius VI ; die weigert af te treden en wordt verbannen naar Valence, waar hij op 29 augustus 1799 sterft.

Op 18 Brumaire van het jaar VIII, 9 november 1799, keert Bonaparte uit Egypte terug en confisqueert in Frankrijk de Republiek. Het enige wat hem nog te doen staat, is de onderwerping van de Kerk. Een maand later vestigt een nieuwe grondwet het regime van het Consulaat. Drie decreten voeren de vrijheid van eredienst in, schaffen alle vroegere eden af en... voeren er een nieuwe in van trouw aan de constitutie van 1799.

Op het conclaaf van Venetië wordt kardinaal

Napoleon als eerste consul in 1801,
het jaar van het concordaat.

Barbara Chiaramonti, een zachte en vreedzame benedictijn die bisschop van Imola is, tot Opperherder verkozen ; hij neemt de naam Pius VII aan. Hij ontscheept in Ancona om bezit te nemen van de pauselijke troon in juli 1800. Het is het jaar van de veldslag bij Marengo in Piëmont, waarin Napoleon de Oostenrijkers een gevoelige nederlaag toebrengt. De Franse eerste consul – want die functie bekleedt Bonaparte intussen – biedt de paus het concordaat aan en Pius VII is geneigd daar op in te gaan. Is hij in 1797 al niet zover gegaan te zeggen dat « *de democratische staatsvorm het Evangelie niet tegen de borst stoot* » en dat « *de democratie verheven deugden vereist die men zich slechts eigen maakt in de leerschool van Jezus Christus* »?

HET CONCORDAAT VAN 1801

De term zelf komt pas later in voege. Voor Bonaparte is het een *conventie*, zoals hij er op hetzelfde ogenblik sluit met de buurlanden. Als heerser van Frankrijk onderhandelt hij met de paus, heerser van Rome, met de bedoeling dat dertig miljoen Franse katholieken zich zouden onderwerpen aan de eerste consul uit gehoorzaamheid... aan de paus. Talleyrand, Fouché en zijn andere nauwe medewerkers begrijpen er niets van. Maar in Rome begrijpen de kardinalen het maar al te goed en Pius VII, die op een naïeve manier warm loopt voor het project, botst op hun tegenwerpingen. Hoe kan men echter weerstand bieden aan een man die op alle fronten triomfeert?

Omdat de onderhandelingen in Parijs geen resultaat opleveren, begeeft men zich naar Rome. « De verschuiving van het toneel van Parijs naar Rome is zeer slecht voor de onderhandeling », oordeelt de historicus Daniel-Rops, die duidelijk vooringenomen is ten gunste van Napoleon. « Op het Quirinaal beelden de kardinalen zich nog in dat zij aan de Franse regering plechtige excuses kunnen vragen voor de misdaden van de Franse Revolutie ! »

Op 18 mei lanceert de eerste consul een ultimatum aan Rome door tussenkomst van Talleyrand, de schandalige uitgelopen bisschop die optreedt als minister van Buitenlandse Zaken : als er binnen de vijf dagen geen akkoord is, betekent dat het verbreken van de diplomatieke betrekkingen. Het was beter geweest dat het inderdaad tot een breuk zou gekomen zijn, opdat Frankrijk zou terugkeren tot zijn God en zijn koning ! Maar Rome geeft toe en de gesprekken gaan verder in Parijs. De Romeinse staatssecretaris Consalvi laat zich inpakken door de charmes van Napoleon en ziet er een mirakel in wanneer op 15 juli 1801 een akkoord ondertekend wordt ! Het is in werkelijkheid een triest spektakel : Bonaparte die op voet van gelijkheid met de Kerk omgaat, terwijl in het *Ancien Régime* de koning op religieus vlak onderworpen was aan de paus...

De eerste consul erkent het katholicisme als de godsdienst van de meerderheid van de Fransen ; hij ziet er daarom van af om een nationale religie in te stellen, maar de Kerk van haar kant laat haar goddelijk recht varen om over de samenleving te regeren. Door te onderhandelen met die heiden van een Napoleon, zoals voorheen met de Allerchristelijkste koning, aanvaardt de paus impliciet de Franse Republiek en zijn beginselen. Hij legt er zich bij neer dat de nieuwe bisdommen vastgelegd worden overeenkomstig de nieuwe republikeinse departementen en vooral dat de eerste consul voortaan de bisschoppen zal benoemen.

Zeker, sinds 1516 benoemde de Franse koning de bisschoppen, waarbij hij mannen aanduidde die hem trouw zouden zijn, maar hij koos hen op basis van hun rechtzinnig geloof en hoge moraliteit. Bonapar-

te daarentegen eist dat de vroeger aangestelde bisschoppen ontslag nemen om hen te vervangen door “goede republikeinen” ; de Opperherder moet die creaturen een geestelijk gezag geven zodat ze pastoors kunnen benoemen van wie de namen op een door de regering goedgekeurde lijst staan. De geestelijken die vroeger de eed van trouw aan de Republiek en de haat jegens de monarchie gezworen hadden – de zgn. « *jureurs* » – worden gerehabiliteerd. Vooraleer de nieuwe bisschoppen gewijd worden, moeten ze aan de regering zweren dat zij haar in alles zullen gehoorzamen, dat ze geen enkele tegen haar gerichte beweging zullen steunen en zelfs dat ze elk complot tegen de machthebbers zullen verklekken !

Verder moet de Kerk zich definitief neerleggen bij de ontzaglijke roof van roerende en onroerende kerkelijke goederen die heeft plaatsgehad sinds het uitbreken van de Franse Revolutie. In ruil neemt de staat het onderhoud van het personeel en de cultusplaatsen voor zijn rekening. Zo wordt de Kerk voor haar werkzaamheden financieel afhankelijk van de overheid en dus de dienaar van de staat, beroofd van haar vrijheid en haar actiemiddelen om het volk te onderrichten en de ellende te lenigen.

Het concordaat rept met geen woord over de religieuze congregaties, die bestolen en verdreven zijn. Het betekent een overwinning voor de republikeinen in hart en nieren, die nochtans deze meesterzet van Napoleon niet begrijpen en hem van verraad beschuldigen.

EEN “ NIEUWE ” KERK

In Rome keurt men het akkoord goed ondanks de ferme tegenstand van twaalf kardinalen. In Frankrijk zijn velen lyrisch over wat zij het begin van een nieuw christelijk tijdperk noemen. Tijdens de hoogmis in de Parijse Notre-Dame houdt Mgr. de Boisgelin een hoogdravende preek waarin hij Napoleon vergelijkt met... Karel de Grote ! In het voorwoord van zijn *Génie du christianisme* zwaait de schrijver Chateaubriand het wierookvat voor de nieuwe “geniale” meester. De meest kruiperige prelaten vinden in het Romeinse *Martyrologium* een zekere H. Neopolus terug, die zij omdopen tot de H. Napoleo : deze “patroon” van Bonaparte zal vanaf 1806 op 15 augustus gevierd worden !

De meeste historici begroeten de heropbouw van de nieuwe Kerk in Frankrijk. Het is inderdaad een “nieuwe” Kerk : ze wordt niet meer vervolgd door Satan, maar is door hem besmet... Het ergste wat zich kon voordoen, wordt werkelijkheid : de Kerk erkent de Rechten van de Mens, die het fundament van de Revolutie vormen.

In plaats van een *heropbouw* gaat het om een radicale *ombouw*, die de Kerk van Frankrijk afsnijdt van haar wortels. De nieuwe hiërarchie van republikeinse slippendragers mist elke theologische

diepgang, elke vorm van mystiek leven. De vroegere bisschoppen zijn verontwaardigd dat ze moeten aftreden. Ze onderwerpen zich – wat kunnen ze anders doen? – maar geven ook de strijd op en dat is een grote fout. Voortaan wordt de Kerk tegelijkertijd bestuurd door de eerste consul, die almachtig is en alomtegenwoordig, en de paus, die zeer zwak is en zeer ver weg. We zijn bijna aanbeland bij de anglicaanse Kerk van Hendrik VIII.

En toch richt de Kerk zich op een buitengewone manier weer op. Het aantal religieuze congregaties vermenigvuldigt zich om te evangeliseren, te onderichten en te verzorgen. En de pragmatisch ingestelde staat kan zich alleen maar verheugen in al die verleende diensten. Is het allemaal te danken aan het concordaat? Neen, want de grootste heiligen uit die periode hebben de overeenkomst diep betreurd, terwijl ze anderzijds met een heldhaftige apostolische ijver gebruik maakten van de mogelijkheden die zich voordeden.

DE TIRANNIE VAN EEN KLEINE KORPORAAL

Bonaparte, die stevig in zijn schoenen staat door zijn overwinning op de paus en de ambitie koestert om de Revolutie te voltooien, stort zich in de oorlog om Europa te veroveren. Overal wil hij de republikeinse staatsvorm instellen en zijn « *code civil* » opleggen, zonder enig respect voor de bestaande hiërarchieën, tradities of privileges. Het resultaat is dat de Fransen, die ooit de bewondering van heel de beschaafde wereld genoten, nu door iedereen gehaat worden.

Om zijn gezag te verankeren en te legitimeren streeft Napoleon naar het keizerrijk. Hij laat zich plebisciteren met 3,5 miljoen stemmen en begint daarop te onderhandelen met de paus, die hij bij zijn kroning aanwezig wil. Pius VII accepteert alles: de spotternijen, de vernederingen, de heiligschennissen. Tijdens de ceremonie van 2 december 1804, die één grote komedie is, plaatst « Napoleon I » zichzelf een keizerlijke kroon op het hoofd, waarna hij Joséphine de Beauharnais met een diadeem kroont. Hij is de nacht tevoren haastig gehuwd met zijn bijzit, dankzij de welwillendheid van de paus, om zijn concubinaat te regulariseren. « *Een schandelijke apostasie vanwege de Opperherder* », oordeelt Joseph de Maistre en hij heeft gelijk.

Vervolgens wil de tiran het pausdom afschaffen en Rome vernietigen: « *De paus zal mijn vazal zijn* », snoeft hij. In 1805 bezet hij de pauselijke staat en verplicht Pius VII om de vijanden van het Franse keizerrijk ook tot zijn eigen vijanden te maken. In 1809, na zijn oorlog in Spanje en zijn beslissende overwinning op de Oostenrijkers bij Wagram, waant Napoleon zich de heerser van de wereld. Hij kondigt de annexatie van de pauselijke staat bij het keizerrijk aan en laat de Franse driekleur op de Engelenburcht hijsen; Rome wordt gereduceerd tot een simpele prefectuur. De paus antwoordt met de

excommunicatie van Bonaparte. Die is woedend en laat Pius arresteren en opsluiten in Savona (Ligurië).

De paus, die nu geen enkele tijdelijke macht meer heeft, behoudt zijn waardigheid door de investituur te weigeren aan de bisschoppen die Napoleon benoemd heeft. Opnieuw keizerlijke gramschap, die echter getemperd wordt omdat hij de Plaatsvervanger van Christus nodig heeft: hij wil scheiden van Joséphine. De paus gaat door de knieën! Niets belet de parvenu Bonaparte nog om een huwelijk te sluiten met de dochter van de Habsburgse keizer Frans II, de overwonnenen van Wagram...

Op 2 april 1810 nieuwe ceremonie in de Notre-Dame. Vijftien van de zeventwintig eezetels blijven leeg: die van de kardinalen die weigeren zich te lenen tot zo'n schijnvertoning. Napoleon ontnemt hen hun waardigheid en verbant hen. Buiten zichzelf van woede roept hij een nationaal concilie samen. Maar in plaats van de verhoopte steun te krijgen wordt hij geconfronteerd met de eis tot vrijlating van de paus. Ontbinding van dit concilie en samenroeping van een ander, dat geacht wordt soepeler te zijn... Ondertussen laat de tiran Pius VII overbrengen van Savona naar Fontainebleau bij Parijs, om hem de voet op de nek te kunnen zetten.

Het is 24 juni 1812, het begin van de veldtocht tegen Rusland. De neef van Napoleon, Mgr. Fesch, schat de toekomst juist in: « *Mijn neef is verloren, maar de Kerk is gered.* » Terwijl de « *grande Armée* » bij de Berezina een catastrofe tegemoet gaat, verhoogt de keizer de druk op de paus om een nieuw concordaat te aanvaarden. Deze keer moet de Kerk van Frankrijk volledig autonoom worden: een « *gallicaanse Kerk* » los van Rome dus. De chantage en de dreigementen houden vijf dagen aan, tot de uitgeputte Opperherder zijn handtekening zet. Er volgt een *Te Deum* in de Notre-Dame, maar twee maanden later herroept Pius VII het akkoord. Uiteindelijk maakt de Volkerenslag bij Leipzig (oktober 1813) een eind aan de dromen van Napoleon; de geallieerden vallen Frankrijk binnen en dwingen de keizer tot aftreden.

De paus keert terug naar Rome waar hij in triomf wordt binnengehaald na vijf jaar ballingschap. Dan ontsnapt Napoleon uit Elba en zijn het de Honderd Dagen, de laatste stuiptrekking van de despoot. Pius moet weer vluchten, naar Genua, tot hij na Waterloo eindelijk definitief naar de Eeuwige Stad kan teruggaan. Hij is gebroken, maar heeft nog de goedheid om de familieleden van zijn vroegere beul in Rome onderdak te bieden.

Heeft Napoleon Bonaparte dus een einde gemaakt aan de Revolutie? Helemaal niet: hij heeft ze geëxporteerd naar heel Europa en grondwettelijk bestendigd, zodat de geest ervan nooit meer weggegaan is.

abbé Georges de Nantes, maart 2000

« HONDERD POND MIRRE EN ALOË »

DE JOODSE CATACOMBEN ONDER DE VILLA TORLONIA

In 1925 bood prins Giovanni Torlonia aan de Italiaanse dictator Benito Mussolini het gebruik aan van zijn prachtige villa aan de Via Nomentana, in het noordoosten van Rome. De *Duce* ging graag op het aanbod in en zou de volgende achttien jaar met zijn gezin in de Villa Torlonia verblijven, voor het symbolische bedrag van één lire per maand.

Nauwelijks enkele jaren vóór de komst van de Mussolini's, in 1919, was onder het park van de villa een buitengewone ontdekking gedaan: de vondst van een joodse begraafplaats, een catacombe die vermoedelijk uit de derde tot vijfde eeuw n. Chr. dateerde. Mussolini maakte van deze omstandigheid gebruik om een ondergrondse bunker te laten installeren.

Na de val van het fascisme bleef het enkele decennia stil rond de ontdekking. Pas in 1973-1974 vonden wetenschappelijke opgravingen plaats onder leiding van Umberto Fasola (1917-1989), priester van de congregatie van de barnabieten, archeoloog en secretaris van de Pauselijke Commissie voor Gewijde Archeologie. Deze commissie had in overleg met de Italiaanse overheid ook de niet-christelijke catacomben onder haar hoede genomen. Pater Fasola publiceerde de resultaten van zijn werkzaamheden in 1976 in het tijdschrift *RIVISTA DI ARCHEOLOGIA CRISTIANA* onder de titel: *Le due catacombe ebraiche di Villa Torlonia* ("De twee joodse catacomben van de Villa Torlonia").

Christelijke catacomben zijn er natuurlijk heel veel in Rome, maar een ondergrondse joodse begraafplaats is bijzonder zeldzaam; er zijn er in het totaal slechts zes teruggevonden, die nagenoeg allemaal ontoegankelijk zijn door de slechte staat waarin ze verkeren. In het geval van de Villa Torlonia gaat het bovendien om een bijzonder grote necropool: bijna 13.000 m². Ze is uitgegraven in zachte, brokkelige tufsteen en strekt zich uit over twee niveaus. Het onderste gangenstelsel (galerijen D en E) werd eerst aangelegd, waarschijnlijk op het einde van de tweede eeuw of het begin van de derde eeuw n. Chr.; het bovenste (galerijen A, B

en C) kwam vermoedelijk pas tot stand in de vijfde eeuw. Umberto Fasola toonde aan dat het eigenlijk om twee los van elkaar ontworpen begraafplaatsen ging, elk met eigen architecturale kenmerken. Het was pas toen de gravers van A, B en C tijdens hun werk plots – door een instorting van de weke tufsteen? – stootten op de onderste galerijen dat de hele necropool tot één geheel werd samengevoegd.

DE JOODSE GEMEENSCHAP IN ROME

Pater Fasola telde in het complex 3828 grafnissen. De muren van de catacomben zijn overdekt met fresco's waarop voorstellingen van typisch joodse religieuze symbolen te zien zijn zoals de *menorah* (zevenarmige kandelaar), de *shofar* (liturgische hoorn), de *etrogim* (gele citroenen die verwijzen naar het Loofhuttenfeest) enz. Een van de mooiste grafkamers is prachtig versierd met allerlei symbolen en plantaardige motieven en met een heilige ark (*aron hakodesh*) waarin de Torahrollen bewaard worden.

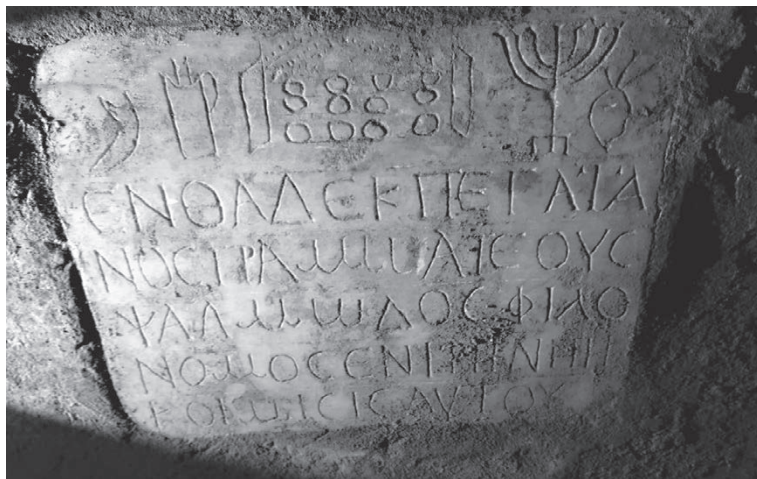
De "diaspora" van de Joden begon al in het hellenistische tijdperk, dat wil zeggen in de periode volgend op de dood van Alexander de Grote in 323 v. Chr. Zijn generaals – de "opvolgers" of *diadochen* – verdeelden het

enorme wereldrijk en stichtten eigen rijken die elkaar al snel begonnen te bestrijden. De dynastieën van de Ptolemeeën in Egypte en de Seleuciden in Syrië en Mesopotamië vochten verbeterd oorlogen uit om het bezit van Palestina, het overgangsgebied dat al eeuwenlang een twistappel was geweest tussen de farao's en de heersers van het Tweestromenland.

Veel Joden verlieten hun land en trokken onder meer naar Alexandrië in Egypte. Omdat die stad in de delta drukke commerciële betrekkingen onderhield met Rome, maakte een heleboel Joden de oversteek naar de hoofdstad van het *Imperium*, waar in het begin van de eerste eeuw van onze tijdrekening een bloeiende joodse gemeenschap tot stand kwam. Veel Joden dreven handel en waren gefortuneerd. Sommigen bereikten een hoge sociale positie; het meest beroemde voorbeeld is Poppaea

Binnenzicht in de joodse catacomben onder de Villa Torlonia in Rome. De met bogen overdekte graven, zgn. "arcosolia", zijn prachtig versierd met fresco's. Op het plafond bovenaan rechts bemerken we een zevenarmige kandelaar.

Marmeren epitaaf uit de catacomben van de Villa Torlonia voor een zekere Gaianos (zie einde eerste regel en begin tweede). De tekst is opgesteld in het Grieks, ook voor Joden blijkbaar de algemene omgangstaal tijdens het keizerrijk. Bovenaan zijn allerlei joodse symbolen afgebeeld, onder meer in het midden een heilige ark met daarin verschillende Torahrollen en rechts een "menorah".

Sabina, de bijzit van Nero die later keizerin werd en van wie de joodse historicus Flavius Josephus schrijft dat zij van joodse komaf was en haar rasgenoten uitdrukkelijk in bescherming nam.

Recente schattingen, waarover de historici van de oudheid eensgezind zijn, bepalen de joodse bevolking in het Rome van de eerste eeuw op 40.000 tot 50.000 individuen of vijf tot zes procent van de lokale bevolking.

GRAFNISSSEN INGESTREKEN MET HARS

In het Evangelie van Sint-Jan lezen we dat de begrafenis van Jezus georganiseerd werd door twee joodse hoogwaardigheidsbekleders, Jozef van Arimatea en Nicodemus. Die laatste « bracht een mengsel mee van mirrehars en aloëbladeren, ongeveer honderd pond » (Jo 19, 39). Dat is een kolossale hoeveelheid, zo groot dat vele commentatoren er met scepsis op gereageerd hebben. In de beruchte documentaire *CORPUS CHRISTI*, over "de historische Jezus" (uitgezonden in 1997-1998 door de tv-zender ARTE), wuifde de Franse specialist (?) Pierre Geoltrain de bewering van de evangelist spottend weg: het was toch al te gek om te geloven dat Nicodemus zoveel kruiden zou meegebracht hebben! Eens te meer, aldus Geoltrain, probeerden de schrijvers van de Evangelies ons maar wat wijs te maken...

De ontdekkingen van pater Fasola bewezen echter dat het relaas van de evangelist waarheidsgetrouw is. De Italiaanse archeoloog stelde vast dat de grafnissen van de joodse necropool « bedekt waren met een zwarte laag. Blijkbaar werd alles overvloedig besproeid met een olieachtige substantie. Andere archeologen en ikzelf hadden iets gelijkaardigs vastgesteld in christelijke catacomben, maar in de joodse graven van de Villa Torlonia was het fenomeen van een andere aard: niet alleen de buitenkant van de graven was besproeid,

maar ook de binnenwanden van de holten, de hele omgeving en zelfs de grond. Dat had alleen kunnen gebeuren vooraleer het lijk op zijn plaats gelegd werd » (RIVISTA DI ARCHEOLOGIA CRISTIANA, Le due catacombe ebraiche di Villa Torlonia).

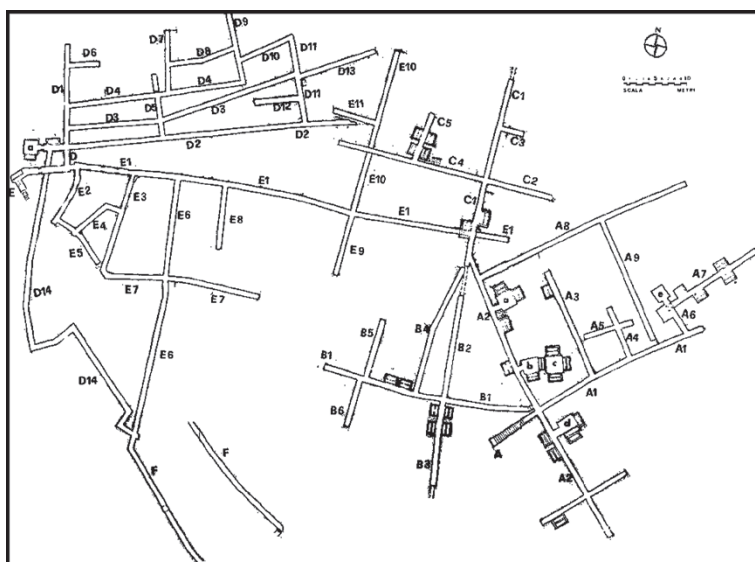
Blijkbaar was het dus een joods gebruik om overvloedig gebruik te maken van mengsels van aromatische kruiden. « Na de rituele wassing van het lichaam was men gewoon het te zalven met verschillende soorten aromatische kruiden. Denken we eraan dat, toen Maria Magdalena het verwijt kreeg balsem onnodig verkwist te hebben, Jezus uitriep: "Laat haar begaan! Zij heeft hem moeten bewaren voor de dag mijner begrafenis" (Jo 12, 7).

En we vinden ook terug dat een mengsel van mirre en aloë, ongeveer honderd pond, nadien voor het lichaam van Jezus werd meegebracht (Jo 19, 39) » (A. P. Bender, *THE JEWISH QUARTERLY REVIEW*, jan. 1895).

Umberto Fasola besluit terecht: « De honderd pond kruiden waarover de evangelist Johannes ons spreekt en waaraan we nog de bijkomende specerijen moeten toevoegen die de heilige vrouwen op paaszondag waren gaan kopen, volgens het relaas van Marcus (16, 1), moeten ons dus niet verbazen. Het heeft geen enkele zin zijn toevlucht te nemen tot allegorische interpretaties of te veronderstellen dat een kopiist zich vergist heeft door een fout cijfer neer te schrijven. Die 30 of 35 kilogram kruiden, een bijzonder vrijgevig geschenk van Nicodemus aan zijn overleden Meester, kunnen gebruikt zijn om de hele binnenkant van het rotsgraf overvloedig te besprenkelen, een graf dat heel wat ruimer was dan de bescheiden grafholten van de Villa Torlonia » (ibid.).

Weer eens draagt de archeologie zo bewijzen aan voor de authenticiteit van wat in de Evangelies staat, alle modernisten ten spijt!

redactie KCR

Plan van de joodse catacomben zoals opgesteld door pater Fasola. Galerijen D en E liggen op het onderste niveau en zijn de oudste; galerijen A, B en C liggen hoger en werden later verbonden met het onderste complex.

DE VROUW VOLGENS CHRISTUS

« Volgens een recent onderzoek bij Finse vrouwen in opdracht van de Evangelische Kerk van Finland, keren vrouwen zich van hun kerkgemeenschap af omdat ze die associëren met patriarchale waarden. Het onderzoek boog zich onder meer over de verschillen tussen de generatie van vlak na de Eerste Wereldoorlog en de zogenaamde “Generatie Z”, die in de jaren 1990 werd geboren. Het meest opvallende verschil is de houding van de jonge Finse vrouwen tegenover religiositeit. De waargenomen associatie van religiositeit met het patriarchaat is een factor die vrouwen sterk vervreemdt van het christendom. De studie linkt dat fenomeen onder meer aan de verschuivingen die hebben plaatsgevonden op het vlak van gezinswaarden. Terwijl vroeger het geluk van het gezin centraal stond, is nu de nadruk heel sterk komen te liggen op de individuele ontplooiing. Volgens de leiding van de Finse lutherse Kerk dreigt dat ook op langere termijn ernstige gevolgen te hebben, omdat de christelijke tradities daardoor riskeren niet langer doorgegeven te worden aan toekomstige generaties » (KERKNET, 16 januari 2022).

Wat in Finland gaande is, bewijst dat abbé de Nantes gelijk had toen hij het feminisme « een moderne ketterij » noemde die de christelijke leer tot in zijn fundamenten aantast...

HET feminisme probeert ons wijs te maken dat er geen fundamenteel verschil is tussen man en vrouw: het zou enkel de opvoeding zijn die de ongelijkheid doet voortbestaan.

De waarheid is heel anders. Het verschil tussen de geslachten is door God gewild in functie van hun complementariteit, want man en vrouw zijn verschillend geschapen om elkaar te kunnen aanvullen. De man heeft gezag, initiatief, uitwendige activiteit, rede en kracht. Hij uit zich in uiteenlopende bezigheden en interesses: hij is *pluri-dimensioneel*, hij wordt gekenmerkt door een veelheid van dimensies. De vrouw is liefde, verlangen, intieme passiviteit. Zij bezit schoonheid en goedheid en streeft naar het genot van een gedeelde liefde die haar geheel ver-

vult en doet ontplooiën in het moederschap: zij is *één-dimensioneel*.

Dit organisch, fysiologisch en psychologisch verschil is ook het teken van een “ongelijkheid” die duidt op verschil en complementariteit. Al deze termen kan men slechts ten volle doorgronden in het licht van de Openbaring. Zij houden in dat de moraal verschillend is voor man en vrouw.

Wat vanzelfsprekend is in de logica van onze *relationele* moraal, stoot de rationalistische moralisten tegen de borst. Zij schrappen het onderscheid tussen man en vrouw door één zelfde definitie van de universele menselijke natuur te huldigen. Als erfenissen van de Franse Revolutie en dus opstanden tegen het plan van God eisen zij: *Gelijkheid*,

HET AARDS PARADIJS

door Jan Brueghel de Jonge (ca. 1640): « Het is niet goed voor de mens dat hij alleen blijft. »

Identificatie (vereenzelviging), *Onafhankelijkheid*. Zo bestrijdt het feminisme elk verschil tussen man en vrouw, maar komt het zo tot monsterachtigheden die de toekomst van onze menselijke soort op de helling zetten...

ALS HET BEELD VAN GOD

« En God schiep de mens als zijn beeld, als het beeld van God schiep Hij hem ; man en vrouw schiep Hij hen » (Gn 1, 27).

Het volstaat naar de biologie te kijken om de complementariteit en de onderlinge verhouding tussen de geslachten te ontdekken, zelfs tot in de details. Het feminisme baseert zich bv. op de ontdekking van de functionele gelijkenis tussen de geslachtelijke voortplantingscellen (gameten) van man en vrouw – hoewel enkel de mannelijke gameet het geslacht van de vrucht bepaalt – om te verklaren dat de eeuwenoude stelling van de superioriteit van de man (het actieve beginsel) op de vrouw (het passieve beginsel) voorbijgestreefd is. Het vergeet dan wel dat, los van de seksuele relatie waarbij de vrouw zich onderwerpt aan de man, de zaadcel en de eicel in het verlengde liggen van datzelfde structurele verschil: de eicel is onbeweeglijk en afwachtend, de zaadcel heeft een zweepstaartje waardoor zij als een pijl op zoek gaat naar haar doel en haar rustpunt.

Waarom moeten we hier op aandringen? Omdat alles zuiver is voor de zuiveren en het hier gaat om het meest heilige mysterie van het menselijke leven. We moeten weten of het menselijke koppel de vereniging is van twee gelijke en autonome personen, dan wel dat man en vrouw in de onderwerping van de een aan de ander en van beiden aan de Schepper, het beeld en de gelijkenis van God zijn.

De anatomie suggereert het, de biologie toont het aan, maar de Openbaring plaatst het in het volle licht: God, de man en de vrouw onderhouden onder hen drieën een zeer diepgaande en mysterieuze eenheid van zowel complementariteit als onderworpenheid, die haast raakt aan gelijkheid.

God de Vader is de Bron, Hij is Alles. De man die uit Hem is voortgekomen lijkt op God de Zoon, die kracht en wijsheid is en het Woord van God. Adam lijkt op de tweede Persoon, hij is met God en in een bepaalde mate reeds zoals God. In de geschapen wereld is hij het hoofd, dat moet groeien, zich vermenigvuldigen en heersen. De vrouw, door God uit Adam genomen, is het beeld en de gelijkenis van de derde Persoon, de H. Geest, die liefde is en gave, die de uitstraling is van de goddelijke vreugde en het eindpunt van de beweging die in Hem terugkeert naar haar Beginsel. Eva is het eindpunt van de schepping, waarin de kracht tederheid wordt en de wijsheid ingetogenheid, blijdschap en liefde.

Uit deze leer vloeit een prachtige mystieke mo-

raal voort die in staat is het seksuele leven van de mensheid terug op een hoger vlak te tillen. In plaats van “de liefde te bedrijven” ver van God, door zich voor Hem te verstoppen alsof Hij dat allemaal niet zou kennen of willen – Hij die het juist geschapen heeft! – worden de man en de vrouw door Hem uitgenodigd om elkaar lief te hebben onder zijn blik, in zijn genade en met zijn sacramentele zegen.

De man is in zijn seksuele relatie geroepen om het beeld van de Zoon te zijn, om in de ogen van zijn vrouw sterk en wijs te zijn en een zoon van God te lijken, een beeld van God voor haar. Hij is haar hoofd, haar meester, maar in naam van de Enige die in absolute zin Hoofd en Meester is: God de Vader. De kracht, het gezag en het prestige van de man komen daarvan voort, maar ze zijn relatief: ze moeten in het perspectief van God gezien worden.

De vrouw, in haar situatie zelf van echtgenote, mag niet beschouwd worden als een voorwerp, iets minderwaardigs waarvan de man gebruik maakt, waarvan hij naar goeddunken profiteert en geniet. In haar onderdanigheid en zelfs ondergeschiktheid is zij zoals de derde goddelijke Persoon, de Liefde die alles ontvangt en die aan de man die haar huwt alles teruggeeft wat zij van hem krijgt. Alles gebeurt in de gelijkheid van natuur en in de gelijkheid van de uitwisseling, de wederkerigheid en de eenheid van liefde.

Omdat zij méér is dan de gezellin van de man, méér dan de “helft” van de man, is zij ook het einddoel van de goddelijke zegening. Zij is in de ogen van haar echtgenoot het onverwachte, onverdiende, prachtige en vurig verlangde geschenk zonder hetwelk zijn leven niet vervuld zou zijn. In de vrouw, beeld van de genade, vindt de man de ultieme reden voor zijn erkentelijkheid en dank ten aanzien van God.

De analogie met de H. Drie-eenheid is zonder meer schitterend. De drie goddelijke Personen hadden nochtans geen enkele behoefte aan die verlenging of uitbreiding van hun wezen in de mens die zij geschapen hebben. Hun volheid bereikten zij al in hun gelukzalige Drie-eenheid. Wat een oneindig mooie beslissing is dan die schepping waarvan wij het oneindig dankbare einddoel zijn! De liefde tussen de Vader, de echtgenoot en zijn echtgenote verwekt nieuwe wezens, nieuwe levens naar de gelijkenis met de scheppende goddelijke vruchtbaarheid. Een heleboel zonen en dochters komen voort uit de moederschoot, maar niet zonder het mannelijk zaad en niet zonder de instorting van de ziel door God. Zo zien we hoe diep de schepping wortelt in de intieme natuur van een God die geheel en al liefde is!

HET IDEAAL VAN DE CHRISTELIJKE VROUW

Dit ideaal is dat van de vrouw die haar roeping volledig realiseert door de echtgenote te zijn van een man die ervoor zorgt dat zij zich kan ontplooien

in het moederschap, dat zij ziet als medewerking aan zijn vaderschap. Naar het beeld en de gelijkheid van de H. Geest, die absoluut alles is voor Christus en voor de verdediging van zijn belangen, is zij voor haar man, haar kinderen, haar God geheel en al zelfgave uit liefde, in de liefde, voor de liefde. Het is in die hoogverheven zin dat wij haar één-dimensioneel noemen.

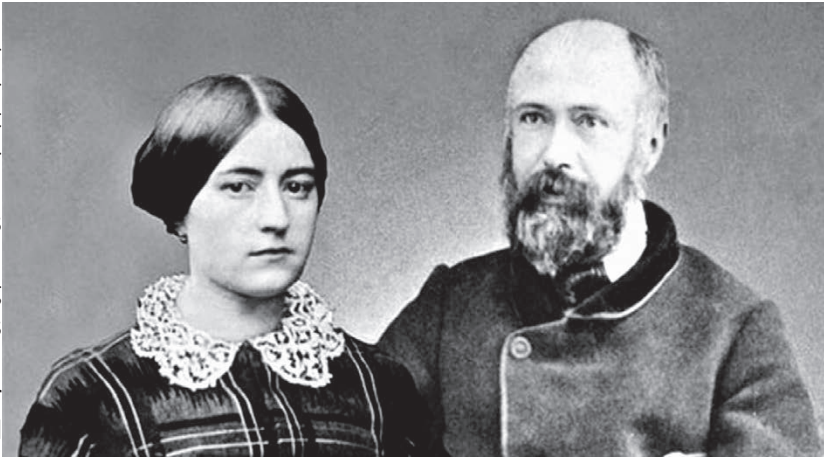
De schoonheid die haar roeping dient, is de schroom. Haar lichamelijke schoonheid trekt uiteraard de liefde van haar man aan, maar de effecten ervan zijn van een verschillende aard naargelang de vrouw zich uitdagend, vertederend of "heiligend" toont.

De *uitdagende*, obscene vrouw is barbaars, heidens en dierlijk. Zij daagt het brutale instinct van de man uit; als hij dat bevredigd heeft, laat het nauwelijks een spoor bij hem na en is het slechts een voorbijgaande passie onderweg naar weer iets anders. Alleen de *deugd van schroom* kan een obstakel opwerpen tegen dat misbruik van de vrouw door de man als een instrument voor tijdelijk genot.

De *vertederende* vrouw wekt de liefde van de man en vervult volledig haar verlangen om bemind te worden en te genieten van de onderling gedeelde liefde. Maar toch komt dit er op neer dat de man slaaf wordt van de charmes van zijn vrouw, in een egoïsme dat tegengesteld is aan zijn mannelijke natuur en wil. De *deugd van onderwerping* vormt een hinderpaal voor deze reductie van de man tot iemand die slechts leeft voor de cultus van zijn vrouw. Zij is het die, in haar liefde, de man wil volgen, hem bewonderen, begrijpen en helpen in al zijn activiteiten, gedachten en interesses.

De "*heiligende*" vrouw herinnert de man door haar onderwerping dat hijzelf onderworpen is aan God, Schepper en Almachtige Vader. Dankzij haar mysterieuze schoonheid, die breekbaarheid, zwakte en nederigheid is, biedt zij haar man een spektakel dat hem ontwapent en bij wijze van spreken zijn zeden verzacht. Van meester wordt hij op die manier iemand die zich bewust is van zijn verplichtingen en die respect heeft. De *deugd van godsdienstigheid*, die nederige en stille trouw, zelfvergetelheid en vergeving inhoudt, bezegelt definitief de huwelijksverbintenis in een liefdesoffer, waardoor zij onafhankelijk wordt van de wederwaardigheden van het leven.

Sint-Paulus onderstreept de wil van God: « *Gij*

ZÉLIE EN LOUIS MARTIN,

de ouders van de H. Teresia van Lisieux, werden als een uitzonderlijk voorbeeld van een christelijk gehuwd koppel zalig verklaard in 2008 en heilig in 2015.

vrouwen, weest onderdanig aan uw mannen als aan de Heer. Gij mannen, hebt uw vrouwen lief zoals ook Christus de Kerk heeft liefgehad » (Ef 5, 22-25). Zolang de wil van de man verankerd blijft in de echtelijke, familiale, professionele en religieuze plichten, is deze trouwe onderwerping bron van wederzijdse vreugde. Maar wat

als de echtgenoot niet onderworpen is aan Christus en zijn dominerende, natuurlijke tekorten behoudt: hoogmoed en egoïsme? In zo'n situatie heeft de vrouw slechts één oplossing en dat is de deugd van godsdienstigheid; zij moet verdergaan met onderworpen te zijn aan haar man alsof hij Christus is.

God heeft gewild dat het zo is. Omdat de man het beeld van God is, blijft hij het hoofd van het gezin, ook als hij ontspoot, ook als hij niet beantwoordt aan zijn roeping. Als de vrouw tegen hem in opstand komt, betekent dat de vernietiging van het gezin. Men moet van de nood een deugd maken. God heeft gewild dat de vrouw het toonbeeld is van die bijzondere deugd: de onderwerping tot het offer toe. In het geval van echtelijke ontrouw is het de enige handelwijze die de Kerk aanraadt.

Maar als de man zijn misdaden aan zijn vrouw wil opleggen, haar medeplichtig wil maken aan zijn leugens, zijn diefstallen, zijn overspel enz.? Zij zal weigeren wat tegen het gebod van God is, maar zich voor de rest onderwerpen. Zo belet zij dat hij zich van haar bevrijdt en redt zij het huwelijk en hun gezin. Die weg weigeren is onchristelijk; hem aanvaarden is het pad naar de heiligheid.

DE SLECHTE VROUW

We gaan snel over de voor de hand liggende overtreding van de moraal door de hoogmoedige of sensuele vrouw. De eerste bezit veel mannelijke karaktereigenschappen: ze is intelligent, fysiek sterk en heeft een energieke wil. Zij is dominant en weigert de onderworpenheid die eigen is aan haar sekse; integendeel, zij werkt zich op tot rivaal van haar man. Zoiets is verwerpelijk en onleefbaar. De tweede bezit een schoonheid zonder hart en een enorm egoïsme dat heel ver kan gaan, tot het afwijzen van het moederschap en zelfs tot overspel of prostitutie.

Heel wat vrouwen die men eerzaam acht en die zichzelf zo ook beoordelen, zijn niettemin slechte vrouwen, zonder dat het onmiddellijk in het oog springt. De zonde die aan de basis van zo'n slechte vrouw ligt, is de wrok. In de kern zelf van haar

roeping als vrouw en echtgenote is op een bepaalde dag de ontgoocheling geslopen. Nochtans wist deze vrouw zich een hele tijd zo goed begrepen en zo gewild door haar man! De roeping tot de liefde, die voor de vrouw haar voornaamste droom is, blijkt plots gebroken. Die breuk maakt dat de rebellie of de verbittering zich in haar hart nestelen, waardoor alles vergiftigd wordt.

Terecht of onterecht – maar wie zal dat uitmaken? – leidt de wrok in een huishouden tot een ware catastrofe. De vrouw verheft zichzelf tot rechter; als rechter én partij bepleit ze haar zaak op de toon van een procureur. De hoofdverantwoordelijkheid legt ze bij haar man, die ze er ook van beschuldigt alles verder op de spits gedreven te hebben. Haar eigen optreden stelt ze daarentegen voor als een vorm van zelfverdediging. Haar jaloezie, die van natuurlijke aard is in elke liefde van een vrouw, maakt haar verdriet groter, maar doet haar ook ronduit gemeen worden tegen haar man, tegen de vrouwen die zij verdenkt en in het algemeen tegen alle gelukkige huwelijken van familie of kennissen... Haar gekwetste hoogmoed produceert misprijzen voor haar man, haar ongeluk rechtvaardigt dat ze haar huishouden verwaarloost en soms zelfs dat ze de weg van de ontrouw opgaat.

Voor haar verdediging mobiliseert zij iedereen die zij voor haar kan spannen: haar kinderen, haar ouders, haar vriendinnen, priesters zelfs. Haar plotse gehechtheid aan de godsdienst doet vrezen dat zij daarin slechts een tribunaal zoekt dat haar zaak gunstig gezind is. Een dergelijke strijd is echter zo zwaar dat zij die niet kan volhouden en in veel gevallen in een depressie sukkel; zij veralgemeent vaak haar miserie door een universeel pessimisme aan te hangen.

Heel wat bewegingen en verenigingen staan bol van dergelijke vrouwen. Zij zoeken er een vorm van wraak in, een alibi of een afleiding voor hun echtelijke mislukking. Soms nemen zij revanche door bewust overspel te plegen, als contrast met hun eigen mislukte huwelijk. Of ze zetten alles op alles om op beroepsvlak te scoren, als bewijs van hun capaciteiten en hun superioriteit!

De enige echte remedie bestaat in een bijkomende inspanning van deugdzaamheid, die in de lijn ligt van de roeping van de vrouw: het vergeten van de aangedane beledigingen, vergeving, generositeit, grotere toewijding, stilzwijgen, geduld, liefde. Het kwaad beantwoorden met goedheid! Het is een wijsheid die een haast bovenmenselijke inspanning vraagt en vooral een “wedergeboorte” van het hart...

DE GROOTMOEDIGHEID VAN DE VROUW : DIENARES EN KONINGIN

De grootmoedigheid van de man, beeld van de Vader, ligt in zijn vaderschap. Hij oefent dat uit met gezag en kracht, maar altijd als een aan God onderworpen zoon, op een religieuze manier dus. Zijn familiaal vaderschap kent verlengingen en

uitbreidingen in een sociaal of beroepsmatig vaderschap, afhankelijk van de functie die hij bekleedt in de maatschappij en de initiatieven die hij neemt.

De grootmoedigheid van de vrouw, beeld van het scheepsel in haar relatie met de man als schepper, ligt integendeel in een onderwerping waarmee zij instemt – soms noodgedwongen! – en waarvan zij leert houden uit liefde voor haar echtgenoot. Het is heel verschillend, maar het is complementair.

Zij brengt zichzelf tot die staat van ondergeschiktheid en onderwerping om drie redenen: eerst en vooral om haar man “alle plaats” te laten, opdat hij zichzelf zou realiseren; ten tweede om voor hem een aanwezigheid te zijn die hem onophoudelijk sterkt met haar schoonheid, intuïtie en affectie, met het genot en de vreugde die zij schenkt, met de goede verstandhouding die tussen hen heerst; ten derde om het legitieme middel te zijn voor het grote plan van haar man, namelijk zijn vaderschap. Zonder er iets van te laten merken, kan de grootmoedigheid van de vrouw in de onderwerping gelijk zijn aan die van haar echtgenoot, als in een spiegelbeeld. Haar grootmoedigheid kan zelfs ruimer zijn: terwijl ze enerzijds zo efficiënt is op haar eigen domein, dient zij ook op een krachtige manier de loopbaan, de wijsheid, de kracht en het gezag van haar man, maar altijd op een discrete manier, nooit dominerend of concurrerend.

In de extreme gevallen van een zwakke echtgenoot die niet opgewassen is tegen zijn taken of die verzwakt is door de ouderdom, zal de volmaaktheid van de echtgenote tot uiting komen in de manier waarop zij toch nog altijd de tweede plaats blijft bekleden; ook als zij het is die in de praktijk de touwtjes in handen heeft, zal ze haar man toch in alle oprechtheid het gevoel geven dat zij handelt in volkomen trouw aan hem, omdat hij hoe dan ook haar hoofd is en blijft!

« *Ik ben de dienstmaagd van de Heer* », zei Onze-Lieve-Vrouw. Een vrouw zal zich niet degraderen door die woorden te herhalen op de dag van haar huwelijk en alle dagen van haar leven: « *Ik ben de dienaar van mijn heer, mijn echtgenoot.* » Maar omdat de H. Maagd heeft gezegd: « *Ik ben de dienstmaagd van de Heer* », aanroep de Kerk haar met de woorden: « *Wees gegroet, o hemelse Koningin!* » Omdat zij zich klein gemaakt heeft, heeft God haar verheven.

Mocht de Allerheiligste Maagd Maria onze moeders, vrouwen en echtgenotes helpen om een beetje op haar te gelijken. Op die wijze zal de man, echtgenoot en vader, alleen maar meer geneigd zijn tot het goede, dat wil zeggen de vervulling van zijn roeping in de vreugde van een gedeelde liefde!

abbé Georges de Nantes

uittreksels uit een conferentie van 17 april 1986

COMMENTAAR OP HET EVANGELIE VAN SINT-JAN

20. DE LANSSTEEK EN DE BEGRAFENIS

JEZUS heeft de geest gegeven. Sint-Jan beschrijft nu gedetailleerd wat er verder gebeurt.

^{19, 31} *Daar het daags voor het paasfeest was en er op de sabbat geen lijken aan het kruis mochten blijven – het was nog wel een grote sabbat – verzochten de Joden aan Pilatus dat men hun de benen zou breken en hen afnemen.*

Het feest is begonnen met het offeren van het Paaslam – Jezus – op het eind van deze Goede Vrijdag. Iedereen keert naar huis terug om het door Mozes voorgeschreven lam in familiekring te eten. De daaropvolgende dag, die dat jaar samenvalt met het paasfeest, is een uitzonderlijk heilige dag. De lijken mogen het heilige land niet bezoedelen en moeten zo snel mogelijk weg!

³²⁻³⁷ *Daarom kwamen de soldaten en braken de benen van de eerste die met Hem was gekruisigd; en daarna die van de tweede. Toen ze bij Jezus waren gekomen en zagen dat Hij reeds was gestorven, braken zij Hem de benen niet. Maar een der soldaten doorboorde met een lans zijn zijde; en aanstonds vloede er bloed uit en water. En hij die het gezien heeft, legt er getuigenis van af, opdat ook gij geloven moogt. Zijn getuigenis is waarachtig; ook Hij weet dat hij de waarheid zegt. Want dit is geschied opdat de Schrift zou worden vervuld: “Geen been zal Hem verbrijzeld worden.” En weer een ander Schriftwoord zegt: “Ze zullen opzien tot Hem die ze hebben doorboord.”*

Op een buitengewoon plechtige manier getuigt Johannes van wat hij gezien heeft en van het mysterie dat tot uiting kwam in dat ongewone gebaar van de soldaat die de zijde van de veroordeelde doorboorde. Als die militair niet doordrongen was geweest van respect voor de Onschuldige aan het kruis, zou hij Hem de benen gebroken hebben zoals bij de twee misdadigers. Toch heeft hij dat niet gedaan. Waarom die uitzondering? Om de profetie te vervullen die de bescherming van God aan de vervolgte Rechtvaardigde beloofde: « *Jahweh is voor al zijn beenderen bezorgd, niet één daarvan wordt gebroken* » (Ps 34, 21).

En er is meer: de Wet van Mozes voorzag dat men het paaslam moest eten zonder er een been van te breken (Ex 12, 46), omdat dit lam een heilig iemand vertegenwoordigde. De Romeinse soldaat

heeft, door een goddelijke inspiratie, eenzelfde respect betoond voor het ware Lam van God (Jo 1, 29) dat zopas zijn eigen leven geofferd had voor de redding van de wereld. De Joden, die aan Pilatus gevraagd hadden om de benen van de veroordeelden te breken, blijven eens te meer gefrustreerd achter.

Overweldigd door wat hij gezien heeft, roept de leerling het getuigenis van zijn Meester in: *Ook Hij (Jezus) weet dat hij de waarheid zegt.* Uit de door-

JEZUS WORDT NAAR HET GRAF GEDRAGEN.
Modern glasraam in een kerk van Providence,
Rhode Island (VS).

boorde zijde kwamen water én bloed. Tweeduizend jaar later weten ook wij dat Johannes de waarheid spreekt: we kunnen het verifiëren op de H. Lijkwade van Turijn. Het silhouet van Jezus laat intacte benen zien. Aan de zijkant van de borst onderscheiden we de afdruk van de wonde die de lanspunt gemaakt heeft; daaronder is een grote bloeditstorting zichtbaar met daarin lichtere vlekken: het “water” dat uit het pericard of hartzakje liep toen het doorstoken werd.

Dat alles schreeuwt de waarheid uit, als de expertise van een patholoog die het gebaar reconstrueert van de militair die met een nauwkeurige steek de veroordeelde afmaakte. Het gebaar van de soldaat werd werkelijk

geleid door de hand van God zelf, waardoor het getuigenis van Sint-Jan figuurlijk ook ons eigen hart raakt: *opdat ook gij geloven moogt.* Want de profeet Zacharias had het aangekondigd: Jeruzalem zou er in zijn verharding toe komen Hem te doorsteken die tot de stad gezonden was als Goede Herder. Maar daarna zou berouw Jeruzalem aangrijpen en zou het zich bekeren. Stam na stam, familie na familie zou de ogen opheffen naar Hem die zij doorboord hadden: « *Dan stort Ik over het huis van David een geest van genade en smeking uit; en zij zullen opblikken tot Hem die zij hebben doorstoken. Zij zullen over Hem treuren als over een enige zoon en als over een eerstgeborene over Hem wenen* » (Za 12, 10).

En dan gaat de profeet plots over van de tranen naar een mysterieuze bron: « *Op die dag zal er voor het huis van David en voor de bewoners van Jeruzalem een bron ontspringen tegen zonde en onreinheid* » (Za 13, 1). Op het ogenblik waarop Jeruzalem de doorboorde Messias zal zien, zal het zijn als een bron die opwelt en die hen allemaal zal besproeien om hen te zuiveren, hun zonden weg te

nemen en hen te bekeren. Sint-Jan is getuige van dat ogenblik en de vervulling van de profetie ! Het Bloed van de Verlossing vloeit overvloedig samen met het Water van het Doopsel dat de H. Geest schenkt.

³⁸ *Jozef van Arimatea, die een leerling van Jezus was, maar alleen in het geheim uit vrees voor de Joden, vroeg daarna verlof aan Pilatus om het lichaam van Jezus te mogen afnemen ; en Pilatus stond het hem toe. Hij kwam dan en nam zijn lichaam af.* Deze Jozef is een joodse notabele die op het punt staat zich te bekeren bij het zien van het « teken » dat Jezus aangekondigd had : hij heeft « *de Mensenzoon opgeheven* » aan het Kruis gezien. De « *vrees voor de Joden* » begint al weg te ebbem, want ook Nicodemus verschijnt op het toneel.

³⁹ *Nicodemus, die Hem vroeger in de nacht had bezocht, kwam eveneens en bracht een mengsel mee van mirre-hars en aloë-bladeren, ongeveer honderd pond.* Door die kwistigheid betuigt Nicodemus in het publiek zijn trouw aan de gekroonde Jezus, die door Pilatus tot Koning is uitgeroepen in aanwezigheid van de Joden en ten aanschouwen van heel de wereld. Een week tevoren heeft Maria Magdalena met « *een pond onvervalste, kostbare nardusbalsem* » de voeten van Jezus gezalfd (12, 3) en zo geanticipeerd op de begrafenis van de Meester ; « *en het huis was vol van de balsemgeur.* » Nicodemus brengt honderdmaal zoveel mee, zoals voor de begrafenis van een vorst. Zo werd koning Asa « *begraven in het graf dat hij voor zichzelf had uitgehouwen in de Davidstad ; men legde hem op een rustbed dat men geheel had belegd met welriekende kruiden en verschillende soorten specerijen, kunstig gemengd* » (2 Kr 16, 14).

Men voorvoelt dat dankzij deze gebaren van eerbetoon de hele wereld weldra zal vervuld worden van de goede geur van Christus !

⁴⁰ *Ze namen het lichaam van Jezus en omwikelden het met weefsels (othonia), tezamen met de geurige kruiden, zoals het onder de Joden bij een begrafenis de gewoonte is.* Het Griekse woord *othonia* beduidt de stoffen banden of stukken weefsel, in de regel van linnen, die gebruikt werden bij de begrafenis van een dode. Allicht denken wij onmiddellijk aan een Egyptische mummie, waarbij het hele lichaam « ingepakt » werd ; maar Sint-Jan wijst die hypothese af door te verwijzen naar de joodse gebruiken. Daarom gaat het hier dus om het geheel van lijkwefsels : zowel het grote weefsel dat de Synoptici *sindôn* noemen, « *lijkwade* », als de weefselrepen die dienden om de voeten en handen van Jezus vast te maken. Die laatste werden

waarschijnlijk gewoon afgescheurd van de lijkwade, haastig, want de tijd drong.

⁴¹⁻⁴² *Nu lag er op de plaats waar Hij was gekruisigd een tuin, en in de tuin een nieuw graf waarin nog niemand was bijgezet. Daar het de vooravond van het paasfeest der Joden was en het graf dichtbij, legden ze Jezus daarin neer.* In de lijn van Alfred Loisy hebben veel modernisten beweerd dat « de Joden » het lichaam van Jezus gewoon in een massagraf geworpen hebben... Een heiligschennende bewering, die elke grond in de teksten mist.

Om te beginnen staat er nergens « de Joden », maar is er sprake van « *een leerling van Jezus* », namelijk Jozef van Arimatea, en van iemand « *die Hem vroeger in de nacht had bezocht* » en Hem bijgevolg gunstig gezind was, namelijk Nicodemus. Het gaat dus niet om vijanden van de Heer, wel integendeel. Bovendien is Sint-Paulus in de *Handelingen* zeer duidelijk : « *Men heeft Hem van het Kruis genomen en neergelegd in een graf (éthèkan eis mnèméion)* » (Hd 13, 29). Paulus preciseert niet dat het graf nieuw was, maar Johannes wel : « *een nieuw graf waarin nog niemand was bijgezet* ». Zo doet ook Mattheüs : « *Hij (Jozef) legde het lichaam in zijn eigen nieuw graf, dat hij in de rots had gehouwen* » (Mt 27, 60).

De tuin waarin zich dat nieuwe rotsgraf bevindt, is het hervonden Paradijs, legt abbé de Nantes uit. Hij bevindt zich op de plek zelf waar de Kruisiging doorgegaan is. Het Kruis is dus de verlossende levensboom die verwijst naar de levensboom in het Aards Paradijs. Jezus is de nieuwe Adam, die ons verlost van de zonde van onze voorouder.

broeder Bruno van Jezus-Maria

IN STOCK : LAATSTE EXEMPLAREN

- * brochure DE 150 PUNTEN (nog 5 ex.)
10 euro
 - * brochure GODDELIJKE ORTHODROMIE (nog 1 ex.)
10 euro
 - * boek DE ZEVEN HOOFDZONDEN (nog 2 ex.)
20 euro
 - * ingebonden jaargangen 2013-2015 (nog 2 ex.)
20 euro
 - * ingebonden jaargangen 2016-2018 (nog 5 ex.)
20 euro
- schriftelijk te bestellen bij de verantw. uitgever of via een mailtje naar hij.is.verrezen@gmail.com*

Nederlandstalige uitgave van *Il est Ressuscité ! La Contre-Réforme Catholique au XXIe siècle.*

Stichter : † Abbé Georges de Nantes.

Hoofdredacteur : Broeder Bruno Bonnet-Eymard, Maison Saint-Joseph, F-10260 Saint-Parres-lès-Vaudes.

Verantwoordelijke uitgever : L. Oorts, Heideweg 14, B-2980 Zoersel.

Abonnement voor binnen- en buitenland : € 15. Steunabonnement : vanaf € 20.

Rekening 000-3302057-80. IBAN : BE47 000 3302057 80. BIC : BPOTBEB1.

Internet : <http://nl.crc-resurrection.org/> – E-mail : hij.is.verrezen@gmail.com